

ΑΤΕΙΘ

ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΟΥ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΜΜΕ ΤΟΥ ΑΠΘ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010

ΑΤΕΙΘ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΟΥ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΜΜΕ ΤΟΥ ΑΠΘ

ΕΠΟΠΤΡΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:
Κα ΣΤΕΛΛΑ ΚΟΡΟΜΠΙΛΗ

ΦΟΙΤΗΤΕΣ:
ΠΑΝΤΕΛΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΑΚΗΣ
ΘΩΜΑΗ ΘΩΜΑ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2010

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
2.ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΜΜΕ.....	6
2.1 Εργαστήρια.....	6
2.2 Βιβλιοθήκη.....	7
2.3 Ημερίδες-Συνέδρια.....	7
2.4 Σύλλογος φοιτητών.....	7
2.5 Radio On-line.....	8
3.ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ.....	9
3.1 Τι είναι πληροφορική ανάγκη.....	9
3.2 Κίνητρα για να εκδηλωθεί μία πληροφοριακή ανάγκη.....	10
3.3 Πως καλύπτεται μια πληροφοριακή ανάγκη.....	12
3.4 Παρουσίαση ερευνών που αναφέρονται σε πληρ/κές ανάγκες.....	22
4.ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	36
4.1 Σκοπός.....	36
4.2 Επιμέρους στόχοι.....	36
5.ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	37
5.1 Είδη Ερωτήσεων.....	37
5.2 Περιγραφή Ερωτηματολογίου.....	38
6.ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	40
7.ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ.....	58
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	61
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	62
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Σχήματα και Πίνακες.....	64
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: Ερωτηματολόγιο.....	65

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία, δημιουργήθηκε στα πλαίσια πτυχιακής εργασίας του τμήματος «Βιβλιοθηκονομίας και συστημάτων πληροφόρησης», του Αλεξάνδρειου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Θεσσαλονίκης (ΑΤΕΙΘ). Ο τίτλος της εργασίας είναι «Οι πληροφοριακές ανάγκες των φοιτητών του τμήματος Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης».

Η έρευνα θα μπορούσε να φανεί χρήσιμη στους βιβλιοθηκονόμους που εργάζονται στην βιβλιοθήκη της Δημοσιογραφίας, ώστε να ενημερωθούν για το επίπεδο των πληροφοριακών αναγκών των φοιτητών του τμήματος και να έχουν την ανάλογη δράση για την κάλυψη των πληροφοριακών αναγκών τους. Ακόμη, ίσως αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο στα χέρια των υπεύθυνων μελών του Αριστοτελείου (ΑΠΘ) για τις βιβλιοθήκες, αφού με τις απαντήσεις των φοιτητών, διατυπώνονται οι ανάγκες και οι επιθυμίες τους για την βιβλιοθήκη και το υλικό της. Έτσι, θα ήταν ίσως εφικτό να πραγματοποιηθούν αλλαγές στην βιβλιοθήκη, για την ομαλότερη και αποδοτικότερη λειτουργία της. Τέλος, η έρευνα που πραγματοποιήσαμε, θα μπορούσε να απευθυνθεί σε οποιονδήποτε ερευνητή ασχολείται είτε με τις πληροφοριακές ανάγκες γενικότερα, είτε με τους φοιτητές του τμήματος Δημοσιογραφίας και Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας (ΜΜΕ).

Για την εκπόνηση της εργασίας, αρχικά αναζητήσαμε σε πληροφοριακές πηγές ανάλογες έρευνες ώστε να κατανοήσουμε σαφώς το θέμα της εργασίας και να τις συγκρίνουμε αργότερα με την δική μας έρευνα. Το πρώτο κομμάτι, λοιπόν, της εργασίας περιλαμβάνει μια επισκόπηση παρόμοιων ερευνών με την δική μας, καθώς και ορισμούς και θεωρίες σχετικά με τις πληροφοριακές ανάγκες, με σκοπό να τις γνωρίσουμε και τις κατανοήσουμε. Το δεύτερο μέρος της εργασίας περιλαμβάνει την δική μας έρευνα, για τις πληροφοριακές ανάγκες των φοιτητών της Δημοσιογραφίας, η οποία διεξήχθη με την βοήθεια ερωτηματολογίου. Δημιουργήσαμε ένα ερωτηματολόγιο, το οποίο μοιράσαμε στους φοιτητές με σκοπό να ανακαλύψουμε τα επίπεδα των πληροφοριακών αναγκών τους. Έπειτα, επεξεργαστήκαμε τα αποτελέσματα που πήραμε από τις απαντήσεις και σας τα παραθέτουμε παρακάτω.

Στην εργασία μας, αναφερόμαστε σε θέματα πληροφοριακών αναγκών περιγραφικά και όχι σε βάθος, καθώς επιθυμούμε να εστιάσουμε στις ανάγκες μιας συγκεκριμένης ομάδας, των φοιτητών της Δημοσιογραφίας. Παρόλα αυτά, στο θεωρητικό της κομμάτι, η εργασία περιλαμβάνει ορισμούς για το τι είναι μια πληροφοριακή ανάγκη, αλλά και παρόμοιες έρευνες με την δική μας. Όμως, πριν ξεκινήσουμε, ας δούμε κάποιες έννοιες και σκέψεις για να κατανοήσουμε καλύτερα την ύπαρξη αυτής της εργασίας.

Για να κατανοήσουμε, λοιπόν την έννοια «πληροφοριακή ανάγκη», θα πρέπει πρώτα να προσδιορίσουμε την έννοια της πληροφορίας. Η πληροφορία είναι το αποτέλεσμα της σύνθεσης των ελληνικών λέξεων «πλήρως» και «φέρω». Η πληροφορία, λοιπόν είναι ένα σύνολο στοιχείων πλήρους γνώσης. Η αντίστοιχη λατινογενής λέξη που χρησιμοποιείται για να περιγράψει την πληροφορία είναι «informare», δηλαδή «δίνω μορφή σε». Την πρώτη ύλη της πληροφορίας αποτελούν τα απλά γεγονότα, δηλαδή τα δεδομένα. Όταν τα δεδομένα επεξεργαστούν, δηλαδή οργανωθούν, αποκτήσουν συνάφεια και χρησιμότητα από τον χρήστη, τότε έχουμε πλέον την πληροφορία.

Είναι γνωστό πλέον, ότι ζούμε σε μια εποχή που έχει ονομαστεί «εποχή της πληροφορίας». Οι ρυθμοί της καθημερινότητας έχουν αυξηθεί και οι πληροφορίες μας κατακλύζουν όλους από παντού. Όμως πώς μπορεί ο ερευνητής, ο επιστήμονας, ο φοιτητής, ο άνθρωπος εντέλει να βρει και να χρησιμοποιήσει την πληροφορία που αναζητά και την στιγμή που την χρειάζεται; Υπάρχει ένα πλήθος πληροφοριών που είναι διαθέσιμες για αυτούς που τις αναζητούν, σε διάφορες μορφές. Εδώ θα αναφερθούμε αποκλειστικά σε επιστημονικά εργαλεία. Οι δύο μεγάλες κατηγορίες που οργανώνονται είναι οι έντυπες πηγές πληροφόρησης και οι ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης. Στις έντυπες πηγές περιλαμβάνονται τα βιβλία, τα περιοδικά, οι εφημερίδες. Στις ηλεκτρονικές πηγές περιλαμβάνονται τα ηλεκτρονικά βιβλία, τα ηλεκτρονικά περιοδικά, οι βάσεις δεδομένων, οι κατάλογοι των βιβλιοθηκών, οι μηχανές και μεταμηχανές αναζήτησης και είδη οπτικοακουστικού υλικού. Το τεράστιο ερώτημα που προκύπτει τώρα, είναι κατά πόσο όσοι χρειάζονται να χρησιμοποιήσουν πληροφορίες από τις πηγές πληροφόρησης, μπορούν να το κάνουν.

Έχουμε μόλις περιγράψει την έννοια της «πληροφοριακής ανάγκης», πολύ γενικά και στον βαθμό που την αντιλαμβανόμαστε εμείς. Στα κεφάλαια που ακολουθούν, θα δούμε τις

απόψεις διάφορων μελετητών (κεφάλαιο: βιβλιογραφική επισκόπηση) ενώ παρακάτω, θα δούμε το επίπεδο των πληροφοριακών αναγκών των φοιτητών του τμήματος Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ (κεφάλαιο: αποτελέσματα της έρευνας), όπως αποτυπώθηκε από τα ερωτηματολόγια που τους μοιράσαμε. Αμέσως μετά, γίνεται μια προσπάθεια σύγκρισης των αποτελεσμάτων της δικής μας έρευνας, με τις απόψεις που περιλαμβάνονται στο θεωρητικό κομμάτι της εργασίας μας (κεφάλαιο: συζήτηση σχετικά με τα αποτελέσματα).

Πριν κλείσει το εισαγωγικό αυτό σημείωμα, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά την υπεύθυνη καθηγήτρια της πτυχιακής μας εργασίας, κα Στέλλα Κορομπίλη, που χωρίς την πολύτιμη καθοδήγηση της και τις συμβουλές της, θα ήταν αδύνατη η ολοκλήρωση της πτυχιακής εργασίας μας. Ένα μεγάλο ευχαριστώ, επίσης, σε όλους τους καθηγητές του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας για την πολύ χρήσιμη για εμάς βοήθειά τους σε διάφορα στάδια της εργασίας. Τέλος, ευχαριστούμε όλους τους φοιτητές του τμήματος Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ του ΑΠΘ, που με προθυμία δέχτηκαν να συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια μας και συνεισέφεραν στην αποπεράτωση της έρευνας μας.

Ας ξεκινήσουμε λοιπόν...

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΜΜΕ

Το τμήμα Δημοσιογραφίας και Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας αποτελεί ανεξάρτητο τμήμα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης [Α.Π.Θ] και στεγάζεται στο κέντρο της πόλης, σε δύο κτίρια εκτός του χώρου της Πανεπιστημιούπολης.

2.1 Εργαστήρια

Για την διεξαγωγή των μαθημάτων υπάρχουν ειδικά διαμορφωμένοι και εξοπλισμένοι χώροι όπως:

Το Εργαστήριο Εφαρμογών Πληροφορικής στα ΜΜΕ εξυπηρετεί εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες στα παρακάτω γνωστικά αντικείμενα:

- Εφαρμογές αυτοματισμού γραφείου και επιτραπέζια ηλεκτρονική τυπογραφία (DTP)
- υπηρεσίες διαδικτύου (Internet)
- οργάνωση και παρουσίαση ειδησεογραφικού υλικού στο διαδίκτυο
- εφαρμογή και ανάπτυξη πολυμεσικών εφαρμογών
- παροχή εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Το εργαστήριο εφαρμογών πληροφορικής των ΜΜΕ βρίσκεται στον πέμπτο όροφο του νέου κτιρίου. Περιλαμβάνει 25 υπολογιστές διασυνδεδεμένους σε τοπικό δίκτυο καθώς και έναν δικτυακό εκτυπωτή. Επίσης, υπάρχει δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο από όλους τους υπολογιστές. Τα μαθήματα υποστηρίζονται από εξοπλισμό προβολής οθόνης του υπολογιστή του καθηγητή (datashow).

Το εργαστήριο ηλεκτρονικών ΜΜΕ, που στεγάζεται στον πρώτο όροφο του κτιρίου 1 της Διεθνούς έκθεσης Θεσσαλονίκης, καλύπτει τις ανάγκες της πρακτικής άσκησης των φοιτητών στην παραγωγή των ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών προγραμμάτων στο πλαίσιο των αντίστοιχων προγραμμάτων. Στο κτίριο περιλαμβάνονται οι εξής χώροι:

- Studio ηχογράφησης
- Studio τηλεοπτικής λήψης
- Studio ελέγχου

Τα Studio είναι εξοπλισμένα με αναλογικά και ψηφιακά συστήματα λήψης, εγγραφής και αναπαραγωγής ήχου και εικόνας, πλήρη εγκατάσταση τηλεοπτικού φωτισμού, συστήματα

επεξεργασίας γραμμικού και μη γραμμικού μοντάζ μέσω H/Y, γεννήτρια ενσωμάτωσης γραφικών και χαρακτήρων και μονάδες οπτικών και ηχητικών εφέ.

2.2 Βιβλιοθήκη

Η βιβλιοθήκη βρίσκεται στο 2ο όροφο του κτιρίου του Τμήματος, σε χώρο 75τμ μαζί με τη βιβλιοθήκη του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών. Οι φοιτητές μπορούν να χρησιμοποιούν τη βιβλιοθήκη και το σύνολο του υλικού και των υπηρεσιών και των δύο βιβλιοθηκών για την επιστημονική τους παιδεία και έρευνα αλλά και γενικότερα για ενημέρωση και πληροφόρηση.

2.3 Ημερίδες-Συνέδρια

Η σχολή Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ διοργανώνει κατά καιρούς ποικίλες ημερίδες και συνέδρια. Μερικοί τίτλοι παρατίθενται παρακάτω:

Οι Ολυμπιακοί αγώνες Αθήνα 2004 και τα διεθνή ΜΜΕ

Νέες Κατευθύνσεις στα Ευρωπαϊκά ΜΜΕ

Ολυμπιακοί Αγώνες και τα Διεθνή Μ.Μ.Ε.(ένα χρόνο μετά)

Εικόνα & Λόγος στα Media

Πολιτισμός των ΜΜΕ & Πολιτισμός στα ΜΜΕ

Αθλητισμός, Τουρισμός και Μ.Μ.Ε. Επιστημονική διημερίδα Θεσσαλονίκη 12-13 Μαΐου 2008

Συμμετοχική Δημοσιογραφία: Blogs και Νέα Μέσα, 20 Οκτωβρίου 2008

2.4 Σύλλογος Φοιτητών

Με πρωτοβουλία των φοιτητών της σχολής, έδρασαν το περασμένο ακαδημαϊκό έτος δύο καλλιτεχνικές ομάδες.

🟡 Η κινηματογραφική ομάδα διοργανώνει προβολές μη εμπορικών ταινιών κοινωνικού και φιλοσοφικού περιεχομένου στο κτίριο της οδού Εγνατίας. Οι προβολές αυτές πραγματοποιούνται κάθε Πέμπτη μετά τις 19:00 στην αίθουσα 4Α στον τέταρτο όροφο.

🟡 Εκτός από την κινηματογραφική, έχει συσταθεί πολύ πρόσφατα και μια θεατρική ομάδα, η οποία πραγματοποιεί συναντήσεις κάθε Τετάρτη στο κτίριο της οδού Εγνατίας.

2.5 Radio On-line

Το Τμήμα Δημοσιογραφίας & Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας έχει το δικό του ραδιοφωνικό σταθμό στο Διαδίκτυο. Το ράδιο εκπέμπει στα 273 MHz και περιλαμβάνει πλούσια θεματολογία.

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

3.1 Τι είναι πληροφορική ανάγκη

Σύμφωνα με τους Ashill και Jobber (2001), οι **πληροφοριακές ανάγκες** μπορούν να οριστούν ως η εξειδίκευση των χαρακτηριστικών της πληροφορίας από τον χρήστη που συνδέονται με το « information seeking», και αναφέρονται στην ιδιότητα της πληροφορίας να γίνεται αντιληπτή από αυτούς, ώστε να είναι «χρήσιμη» και να διευκολύνει την διαδικασία της «λήψης απόφασης» τους. Αναζητήσαμε στην Wikipedia τον ορισμό της πληροφοριακής ανάγκης και βρήκαμε τον παρακάτω: Η **πληροφοριακή ανάγκη** είναι η επιθυμία ενός ατόμου ή μιας ομάδας να εντοπίσουν και να λάβουν πληροφορίες για να ικανοποιήσουν μια συνειδητή ή ασυνείδητη ανάγκη. Οι όροι «πληροφορία» και «ανάγκη» που αποτελούν την «πληροφοριακή ανάγκη» είναι αδιάσπαστοι. Οι διάφορες ανάγκες και ενδιαφέροντα «καλούν» τις πληροφορίες. (Wikipedia.org). Το «Evaluation Center Western Michigan University», ορίζει τις πληροφοριακές ανάγκες ως τις πληροφοριακές απαιτήσεις των εκτιμητών, χρηστών, και άλλου σχετικού κοινού που καλύπτονται μετά από αξιολόγηση ([The Evaluation Center Western Michigan University](#)). Ο Singh είπε, πως κάθε κομμάτι της πληροφορίας (καταγεγραμμένο ή μη) το οποίο μπορεί να χρειαστεί ένας επιστήμονας (σε συνδιασμό με την ανάγκη, την απαίτηση και την χρήση) σχετικά με τη μελέτη, τη διδασκαλία, και τις ερευνητικές δραστηριότητες του, μπορεί να ονομαστεί «**πληροφοριακή ανάγκη**» (Singh, 1981). Ο Donald O. Case είπε, πως η **πληροφοριακή ανάγκη** είναι η αναγνώριση πως οι γνώσεις που έχει κάποιος είναι ανεπαρκείς ώστε να ικανοποιήσει τον στόχο που έχει θέσει (Donald O. Case, 1981).

3.2 Κίνητρα για να εκδηλωθεί μία πληροφοριακή ανάγκη

Τα τελευταία χρόνια, ζούμε μια έκρηξη στο ποσό των διαθέσιμων πληροφοριών στο διαδίκτυο. Δυστυχώς, τα εργαλεία που επιτρέπουν στους χρήστες να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες είναι ακόμα αρκετά υποτυπώδης. Οι χρήστες είναι υποχρεωμένοι να εκφράσουν τις πληροφοριακές τους ανάγκες σε boolean και query γλώσσες. Τα αποτελέσματα που λαμβάνονται συχνά χωρίς λόγο με περιττές πληροφορίες και φτωχά σε ποιότητα, εν μέρει επειδή ο χρήστης δεν είναι σε θέση να προσδιορίσει τις ανάγκες του, από την άποψη ότι δεν μπορεί να αναζητήσει αρκετά καλά, και εν μέρει λόγω της ανεπάρκειας του λογισμικού να τον εξυπηρετήσει στο ερώτημα του. Ευφύστερα συστήματα επιτρέπουν στους χρήστες να δημιουργούν τις πληροφοριακές τους ανάγκες, με τη μορφή ενός ερωτήματος (Burke, et al., 1997). Ωστόσο, αυτά τα είδη των συστημάτων εξακολουθούν να απαιτούν από τον χρήστη να κάνει ρητή την πληροφορία που χρειάζεται στο σύστημα. Έτσι, ενώ οι μηχανές αναζήτησης του διαδικτύου παρέχουν ένα πρώτο βήμα στην επίλυση αυτού του προβλήματος έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες, τα περισσότερα από αυτά όχι μόνο δεν παράγουν καλά αποτελέσματα με αξιοπιστία, αλλά είναι επίσης δύσκολο να χρησιμοποιηθούν. Διάφορα συστήματα αλληλεπίδρασης, δίνουν λύση σε ένα μέρος του προβλήματος, αλλά παραμένουν δύσχρηστα. Επομένως ένα κίνητρο για να εκδηλωθεί μια πληροφοριακή ανάγκη είναι η επιθυμία του χρήστη να αναλύσει τα θέματα που τον ενδιαφέρουν μέσω της αναζήτησης. (Budzik, et al., 1998)

Επίσης, κίνητρο για την εκδήλωση μιας πληροφοριακής ανάγκης, μπορεί να αποτελεί η ανάπτυξη ενός λογισμικού. Πολλές φορές, τα στοιχεία που εντοπίζονται μπορεί να μην είναι πλήρη, και αυτό δημιουργεί πρόβλημα. Το πρώτο βήμα σε αυτήν την περίπτωση είναι η διάκριση και ο προσδιορισμός του κινήτρου για μια δράση, από την ίδια την ενέργεια. Ως εκ τούτου, αποδεικτικά στοιχεία που συγκεντρώνονται προς μια κατεύθυνση, θα πρέπει να διακρίνονται από το σύνολο, και από κάθε χρήση για την οποία προορίζονται. Υπάρχουν πολλές πηγές αποδεικτικών στοιχείων. Για παράδειγμα, ένας χρήστης, μπορεί να θεωρηθεί ως απόδειξη ότι το έγγραφο που χρησιμοποιεί, έχει αξία και είναι ενδεικτικό της τρέχουσας πληροφοριακής ανάγκης. Στη συνέχεια, τα στοιχεία αυτά μπορεί σε συνδυασμό με πολλούς τρόπους και με άλλα αποδεικτικά στοιχεία και μοντέλα του περιβάλλοντος να αποδείξουν τα στοιχεία που παρατηρήθηκαν. Τέλος, τα αποτελέσματα του συνδυασμού μπορεί να

χρησιμοποιηθούν, και πάλι με διάφορους τρόπους, με αποτέλεσμα μια αλλαγή στο έγγραφο από τον χρήστη σε πολλούς τρόπους. (Ko, et al.)

Ακόμη ένα από τα κίνητρα για να εκδηλωθεί μια πληροφοριακή ανάγκη, είναι να εντοπιστεί μια τεχνική που θα μπορούσε να προκαλέσει καλύτερη περιγραφή των πληροφοριών που χρειάζονται οι χρήστες. Οι τεχνικές θα είναι επιτυχείς αν δίνονται καλύτερα οι πληροφορίες από τους χρήστες, οι πληροφορίες με τη σειρά τους, θα βελτιώσουν την επίδοση ανάκτησης. Αυτό δείχνει ότι οι χρήστες μπορεί να παρέχουν πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τις πληροφοριακές τους ανάγκες και ότι αυτό συμβάλλει έτσι ώστε οι πληροφορίες να βελτιώσουν την ανάκτηση (Kelly and Fu, 2006). Τέλος θα πρέπει να σημειώσουμε πως το κίνητρο για να εκδηλωθεί μια πληροφοριακή ανάγκη εξαρτάται άμεσα από τον ίδιο τον χρήστη και τις ανάγκες του, δηλαδή όλες οι έρευνες που ασχολούνται με πληροφοριακές ανάγκες οποιασδήποτε επιστήμης έχουν ως άξονα τους τον χρήστη και τις ανάγκες του.

3.3 Πως καλύπτεται μια πληροφοριακή ανάγκη

Εκτός από την ανάκτηση πληροφοριών ουσιαστικά δεν υπάρχει άλλος τομέας της επιστήμης των πληροφοριών που να δαπάνησε τόσο μεγάλη ερευνητική προσπάθεια στην έννοια "μελέτες χρήστη". Οι "μελέτες χρήστη", από την έρευνα των πληροφοριακών αναγκών αποτέλεσε αντικείμενο μεγάλης συζήτησης και δημιούργησε κάποια σύγχυση. Έχει γίνει προσπάθεια να μειωθεί αυτή η σύγχυση, με την καθιέρωση ορισμένων εννοιών και προτείνοντας τη βάση για μια θεωρία των κινήτρων για την αναζήτηση της πληροφοριακής συμπεριφοράς. Μέρος της δυσκολίας εντοπίζεται και στην προβληματική έννοια "Πληροφορίες". Πολυάριθμοι ορισμοί έχουν διεξαχθεί, επιδιώκοντας την διάκριση, μεταξύ των εννοιών "δεδομένα", "ενημέρωση" και "γνώση", ενώ πρόσφατα έγιναν προσπάθειες για μια ενιαία αντίληψη των πληροφοριών στην επιστήμη της πληροφορίας.

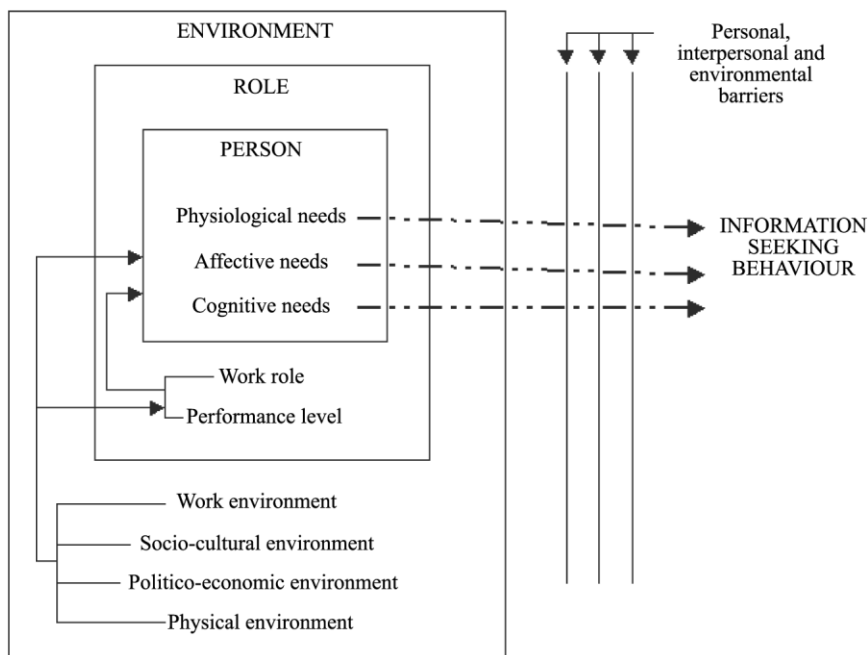
Ωστόσο, το πρόβλημα απ ότι φαίνεται, δεν εντοπίζεται τόσο στην έλλειψη ενός ενιαίου ορισμού, αλλά σε έναν ορισμό ανάλογο με το επίπεδο και το σκοπό της έρευνας. Η λέξη «πληροφοριακές» χρησιμοποιείται, στο πλαίσιο του χρήστη και των ερευνητικών μελετών, για να υποδηλώσει ένα φυσικό πρόσωπο ή φαινόμενο (όπως στην περίπτωση των θεμάτων που αφορούν τον αριθμό των βιβλίων που διαβάστηκαν σε ένα χρονικό διάστημα, ο αριθμός των εγγεγραμμένων σε περιοδικά, κ.λπ.), ή το κανάλι της επικοινωνίας μέσω των οποίων μεταφέρονται τα μηνύματα (όπως όταν μιλούν για την επίπτωση των προφορικών έναντι των γραπτών πληροφοριών), ή τα πραγματικά δεδομένα, που εμπειρικά καθορίζονται και παρουσιάζονται σε ένα έγγραφο ή την προφορική μετάδοση των πληροφοριών.

Η κατάσταση περιπλέκεται ακόμη περισσότερο από το ερώτημα εάν η διάκριση μπορεί ή δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί μεταξύ "γεγονότων", "συμβουλών" και "απόψεων". Η διάκριση, βέβαια, υποτίθεται ότι πρέπει να είναι απαλλαγμένη από αξιολογικές κρίσεις, ενώ κρίσεις αξίας σχεδόν σίγουρα επηρεάζουν την συμβουλή και την γνώμη. Αυτές οι πολλαπλές χρήσεις του όρου «πληροφοριακές» προκαλούν σύγχυση, διότι οι ερευνητές πρέπει να αποφασίσουν εάν θα προχωρούν στην διάκριση μεταξύ των όρων, ή εάν απλώς θα αφήσουν στον αναγνώστη να καταλάβει με την διαίσθηση του το νόημα μέσα από την ανάγνωση του κειμένου ή του εγγράφου. Ακόμη και τότε είναι φορές που γίνεται ασαφής ο ερευνητικός στόχος.

Αν εξετάσουμε την βιβλιογραφία για τις ανθρώπινες ανάγκες, βλέπουμε ότι η έννοια αυτή χωρίζεται από ψυχολόγους , σε τρεις κατηγορίες:

- (1) τις φυσιολογικές τους ανάγκες, όπως η ανάγκη για τρόφιμα, νερό, στέγη, κλπ.
- (2) τις συναισθηματικές ανάγκες (ή αλλιώς ψυχολογικές ή συναισθηματικές ανάγκες), όπως η ανάγκη για επίτευξη, για την κυριαρχία, κλπ.
- (3) τις γνωστικές ανάγκες, όπως η ανάγκη προγραμματισμού, εκμάθησης μιας δεξιότητας, κλπ.

Θα πρέπει να αποδεχτούμε πως αυτές οι τρεις κατηγορίες είναι αλληλένδετες: οι φυσιολογικές ανάγκες μπορεί να προκαλέσουν συναισθηματικές και γνωστικές ανάγκες, οι συναισθηματικές ανάγκες μπορεί να προκαλέσουν γνωστικές ανάγκες και προβλήματα που αφορούν την ικανοποίηση των γνωστικών αναγκών (όπως αδυναμία να ικανοποιήσουν τις ανάγκες, ή ο φόβος της αποκάλυψης της ανάγκης) μπορεί να οδηγήσουν σε συναισθηματική ανάγκες (για παράδειγμα, η ανάγκη για διαβεβαίωση). Οι διασυνδέσεις φαίνονται στο παρακάτω σχήμα, το οποίο υποδεικνύει ότι στο πλαίσιο της ικανοποίησης αυτών των αναγκών, σε ατομική ανάγκη, δύναται (το άτομο) να προβαίνει στην αναζήτηση πληροφοριακής συμπεριφοράς. Πράγματι, μπορεί να είναι σκόπιμο να αρθεί ο όρος «πληροφοριακές ανάγκες» από το επαγγελματικό λεξιλόγιο μας και να μιλήσουμε, για "Αναζήτηση πληροφοριών για την ικανοποίηση των αναγκών".

Σχήμα 1

Αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα ότι κάποια συναισθηματική ή νοητική ανάγκη θα πρέπει αμέσως να ενεργοποιείται, με την ανταπόκριση των πληροφοριών που αναζητούνται. Υπάρχουν πολλοί παράγοντες εκτός από την ύπαρξη, που θα διαδραματίσουν κάποιο ρόλο: η σπουδαιότητα να ικανοποιείται η ανάγκη, οι συνέπειες που υφίσταται κάποιος που θα ενεργήσει ελλείψει πλήρους πληροφόρησης, που πραγματοποιήθηκε να ενεργεί στο πλαίσιο της πλήρους έλλειψης πληροφοριών, η διαθεσιμότητα των πηγών πληροφόρησης και το κόστος της χρήσης τους, και ούτω καθεξής. Πολλές αποφάσεις που λαμβάνονται με ελλιπείς πληροφορίες ή βάσει των πεποιθήσεων, αυτό που λέμε προκαταλήψεις, πίστη ή ιδεολογία. Έτσι, η αναζήτηση πληροφοριών δεν μπορεί να είναι ίδια σε όλους, ή μπορεί να υπάρξει χρόνος καθυστέρησης μεταξύ της αναγνώρισης της ανάγκης και του σχηματισμού της. Εκείνοι οι παράγοντες φαίνονται στο παραπάνω σχήμα (**σχήμα 1**) ως προσωπικά, διαπροσωπικά και περιβαλλοντικά εμπόδια στην αναζήτηση πληροφοριών.

Αν πάρουμε την παραπάνω ανάλυση με τους τρόπους τους οποίους χρησιμοποιείται η λέξη «πληροφοριακές», μπορούμε να δούμε ότι οι διάφορες αισθήσεις είναι περισσότερο ή λιγότερο σχετικές με τις παραπάνω ανάγκες. Τα πραγματικά στοιχεία, ή τα περιεχόμενα, ενός εγγράφου μπορούν να ικανοποιήσουν τις γνωστικές ανάγκες, και αυτή είναι η συνήθης έννοια που σκεφτόμαστε για τη χρήση για την οποία διατίθενται οι πληροφορίες. Οι απόπειρες για ενιαίους ορισμούς των "πληροφοριών" που διατυπώθηκαν, αγγίζουν απλώς τους γνωστικούς όρους. Για παράδειγμα, ο Belkin (1978), σημειώνει ότι η έννοια του αποδέκτη της πληροφορίας με "Ανώμαλη κατάσταση της γνώσης" οδηγεί σε "μία ρητά γνωστική εικόνα της κατάστασης για την οποία η επιστήμη των πληροφοριών ενδιαφέρεται πολύ". Ο Wersig (1971), διατυπώνει την άποψη πως "η μείωση της αβεβαιότητας που περιλαμβάνεται στις προβληματικές καταστάσεις, σημαίνει ομοίως γνωστικές αλλαγές από την μεριά του παραλήπτη στην επικοινωνία".

Το παραπάνω μοντέλο μας δείχνει πως θα υπάρχει ανάγκη να διευρυνθούν οι εννοιολογικές μας προοπτικές για τον χρήστη και τη συμπεριφορά του. Φαίνεται απίθανο ότι οι πληροφορίες που αναζητούν συμπεριφορά μπορεί να εξηγηθεί με καθαρά "πληροφοριακές" έννοιες. Ο Belkin επισημαίνει ότι: "Η πιο συνήθης προτεινόμενη έννοια πληροφοριών για την επιστήμη των πληροφοριών... είναι αυτή Shannon.... Αυτό είναι μετά βίας εκπληκτικό, δεδομένου ότι η "πληροφοριακή έννοια" Shannon είναι σχεδόν η μόνη τυποποιημένη,

μαθηματική, και επιτυχώς εφαρμοσμένη έννοια που προτείνεται πάντα και για οποιοδήποτε σκοπό".

Στο παρακάτω σχήμα (σχήμα 2) εμφανίζεται ένα άλλο μοντέλο κάλυψης πληροφοριακών αναγκών στο οποίο έχουμε δύο δεδομένα: την υψηλή πιθανότητα συνεχούς προσοχής και την μικρότερη πιθανότητα συνεχούς προσοχής για τα ίδια θέματα. Στην πρώτη περίπτωση ξεκινάμε από την επιστημονική έρευνα, πηγαίνουμε στην διάδοση της επιστημονικής έρευνας, έπειτα τροποποιούμε αυτή την επιστημονική θεωρία σε «χρήση» και τέλος στο τελευταίο στάδιο συνεχίζουμε την επιστημονική έρευνα. Στην δεύτερη περίπτωση, στην μικρότερη πιθανότητα συνεχούς έρευνας για τα ίδια θέματα πάντα αρχίζουμε με το να εφαρμόζουμε τα οργανωτικά ευρήματα της έρευνας έπειτα περνάμε στην διάδοση μετά στο να αλλάξουμε την άποψη του διευθυντή για την διαχείριση, την απόδοση και την δομή της έρευνας και τέλος κάνουμε της οργανωτικές μας αλλαγές με την χρήση πλέον των πορισμάτων.

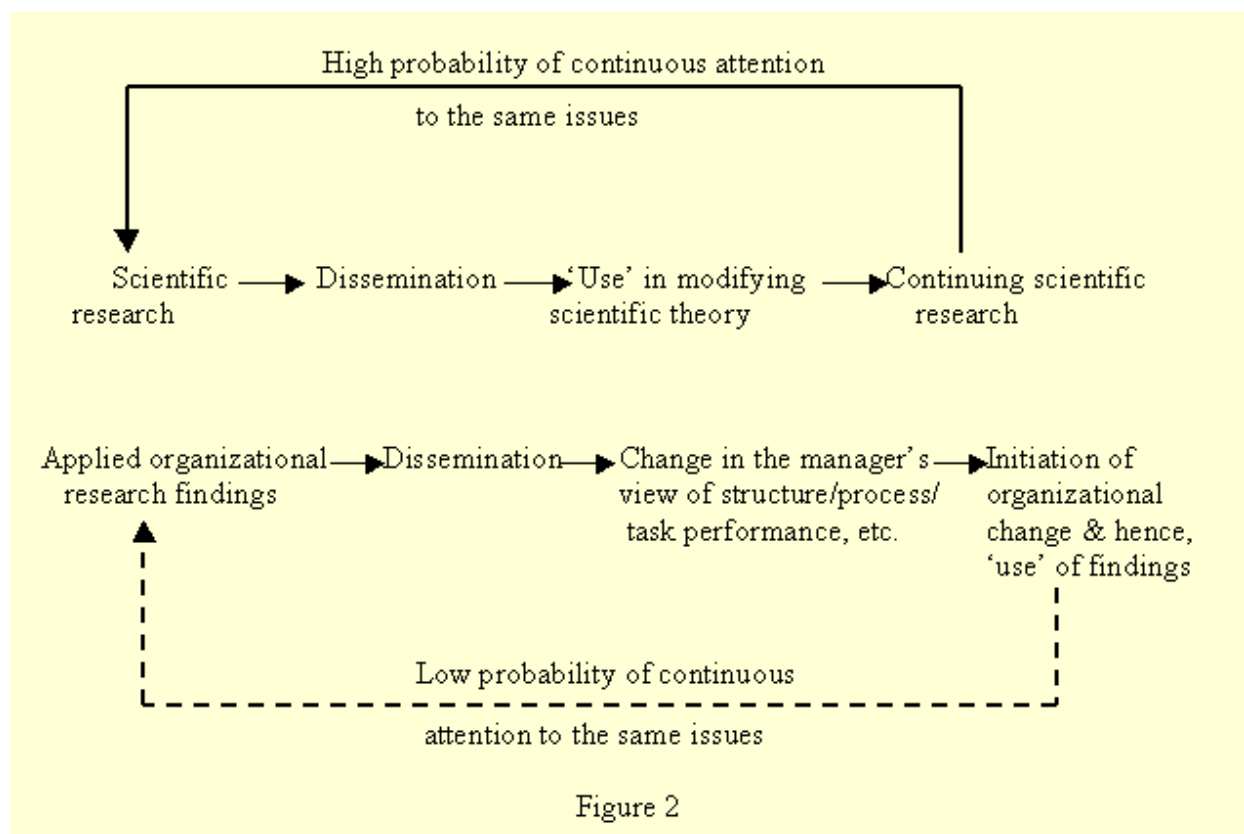
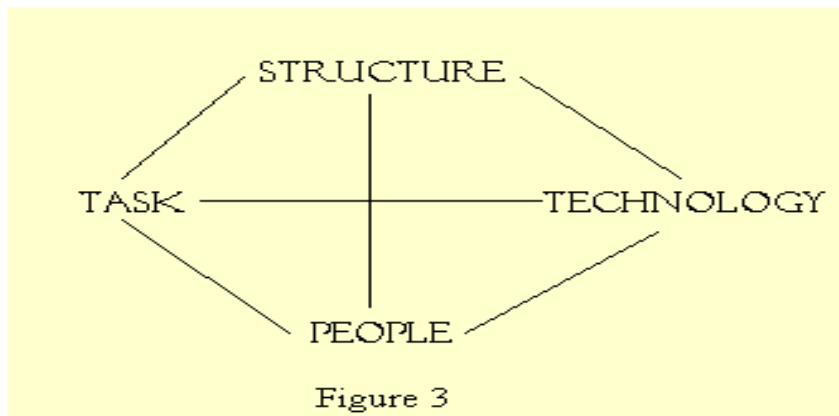

Figure 2

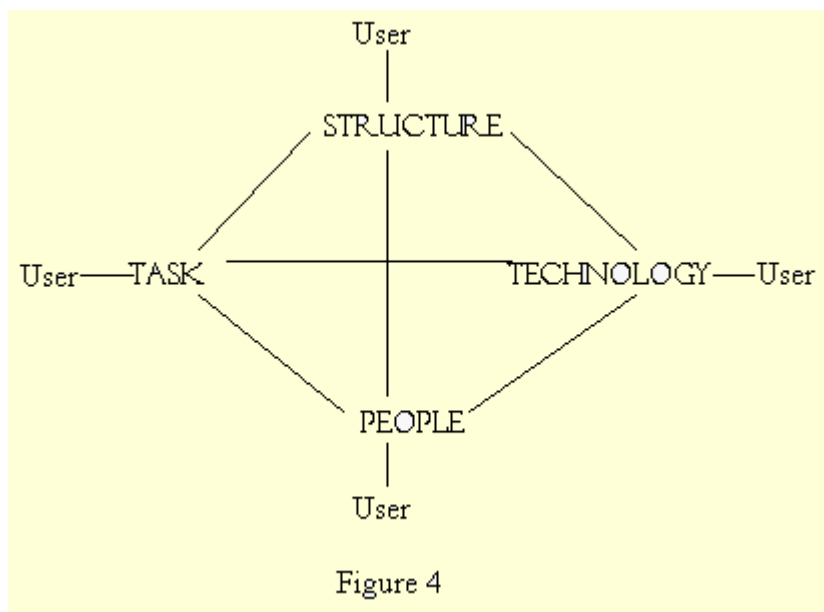
Σχήμα 2

Στο τρίτο διάγραμμα παρακάτω (σχήμα 3), έχουμε ένα ακόμη μοντέλο κάλυψης πληροφοριακών αναγκών. Εδώ, εμφανίζονται τέσσερις έννοιες: η δομή, οι άνθρωποι, η εργασία και η τεχνολογία. Από το σχήμα βλέπουμε πως η δομή με τους ανθρώπους και η εργασία με την τεχνολογία συνδέονται άμεσα, όμως αν παρατηρήσουμε καλύτερα, κυκλικά συνδέονται μεταξύ τους όλες οι έννοιες. Θα μπορούσαμε, λοιπόν να πούμε, πως οι ανάγκες αυτές αλληλοεξαρτώνται.

Σχήμα 3

Στο τέταρτο μας σχήμα (σχήμα 4), βλέπουμε μια παραλλαγή του παραπάνω σχήματος. Παρατηρούμε και πάλι τις τέσσερις έννοιες του προηγούμενου σχήματος, αλλά αυτή την φορά με βάση τον χρήστη. Δηλαδή, η δομή ενός χρήστη, ο άνθρωπος ως χρήστης, η εργασία του χρήστη, και η τεχνολογία του χρήστη. Όπως και παραπάνω βλέπουμε πως οι έννοιες είναι αλληλένδετες.

Σχήμα 4

Στο πέμπτο σχήμα (σχήμα 5), αναλύουμε ένα ακόμη μοντέλο κάλυψης μιας ανάγκης. Πρόκειται για ένα επιστημονικό μοντέλο όπου αρχικά ξεκινάμε με την προετοιμασία των σχεδίων δράσης, ενδεχομένως πειραματικών, μετά καταστρώνουμε την εφαρμογή σχεδίων δράσης για την συνεχή παρακολούθηση και προχωράμε στην αξιολόγηση των πειραματικών ενεργειών. Έπειτα, έχουμε την ανάδραση προς τους συμμετέχοντες και την διοίκηση, μετά προσδιορίζουμε το πρόβλημα ανάλογα με τις ανάγκες και ύστερα το αναγνωρίζουμε ή στο σπίτι ή έπειτα από μια μικρή έρευνα. Προχωρώντας, διαπραγματευόμαστε την θέσπιση των ορών εισόδου και του προγράμματος έρευνας, αργότερα περνάμε στην φάση συλλογής των δεδομένων και μια ακόμη ανατροφοδότηση των συμμετεχόντων και της διεύθυνσης και καταλήγουμε στην συζήτηση των αποτελεσμάτων της εξέλιξης και παράλληλα ανατροφοδότηση νέων ιδεών για δράση.

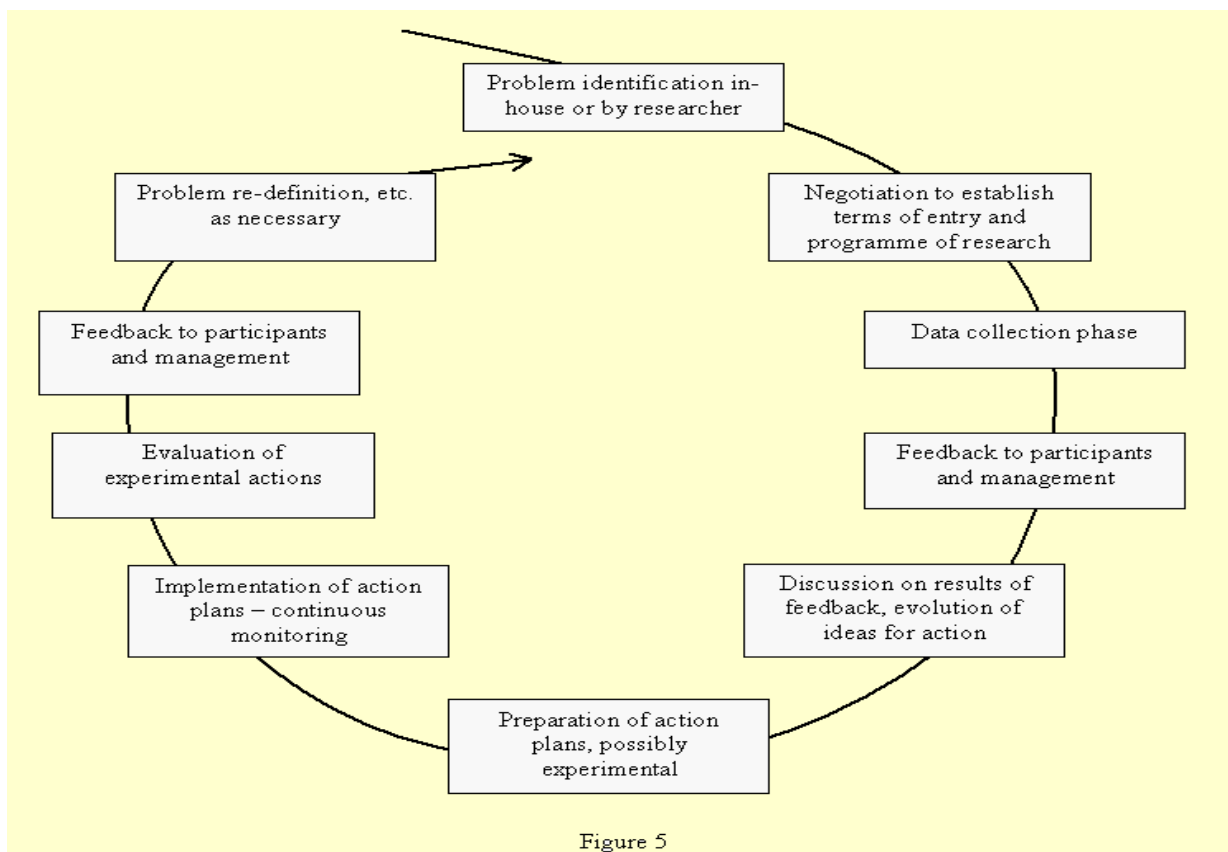

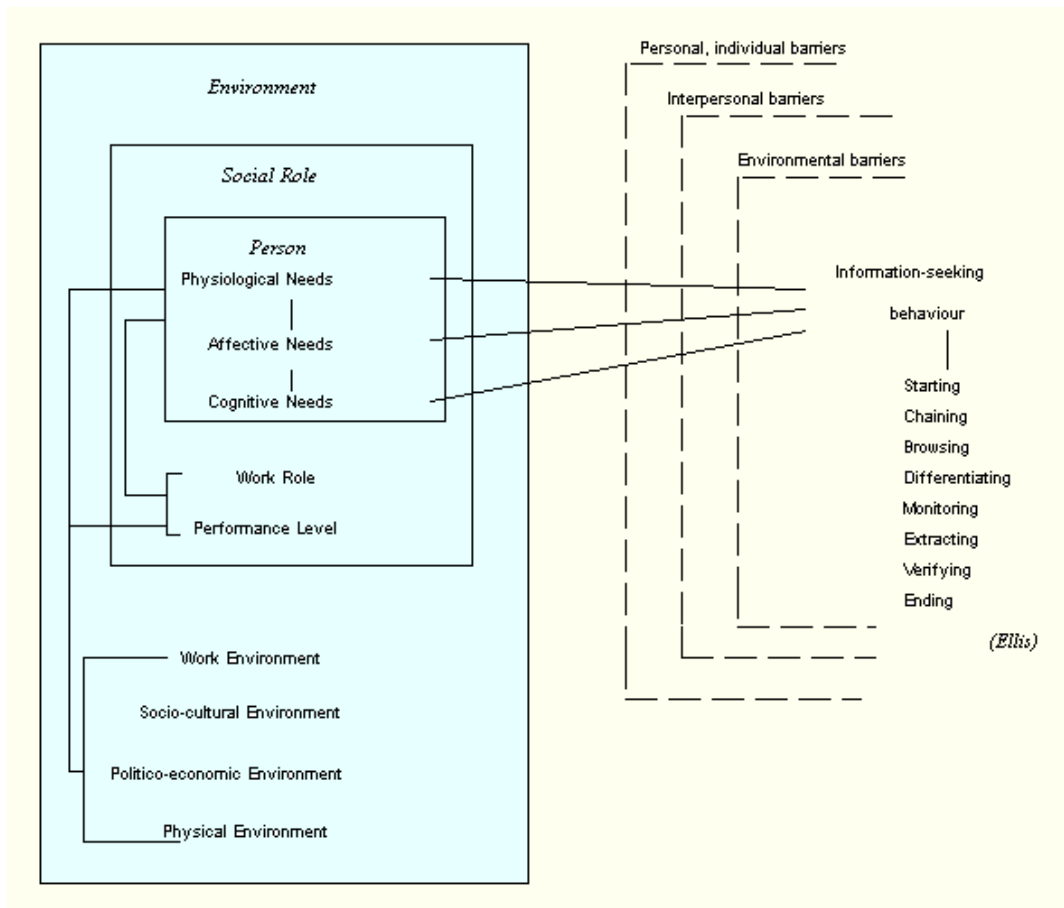
Figure 5

Σχήμα 5

Παρακάτω, θα αναλύσουμε το μοντέλο του Wilson (1981), το οποίο βασίζεται σε δύο προτάσεις. Πρώτον, οι πληροφοριακές ανάγκες δεν αποτελούν πρωταρχική ανάγκη, αλλά μια δευτερεύουσα ανάγκη που προκύπτει από κάποια άλλη πρωταρχική ανάγκη. Δεύτερον, στην

προσπάθεια να ανακαλυφθούν στοιχεία για την ικανοποίηση του αναγκαίου, ο αιτών είναι πιθανό να συναντήσει εμπόδια διαφόρων ειδών. Αντλώντας Θέματα από ορισμούς στην ψυχολογία ο, Wilson επισημαίνει ότι οι βασικές ανάγκες μπορεί να οριστούν ως φυσιολογικές, νοητικές ή συναισθηματικές. Και συνεχίζει σημειώνοντας ότι στο πλαίσιο της κάθε μίας από αυτές τις ανάγκες μπορεί να τεθεί ένα πρόσωπο, ή οι απαιτήσεις του ρόλου της εργασίας ή της ζωής του ατόμου, ή το περιβάλλον (πολιτικό, οικονομικό, τεχνολογικό, κ.λπ.) εντός του οποίου περιλαμβάνονται η ζωή και η εργασία. Υποστηρίζει πως τα εμπόδια που δυσκολεύουν την αναζήτηση πληροφοριών, θα προκύψουν από το σύνολο αυτών των πλαισίων.

Το μοντέλο αυτό που παρουσιάζεται, εμφανίζεται σε μια απλοποιημένη έκδοση (στο **σχήμα 6**), στη συνέχεια. Το μοντέλο του Wilson είναι σαφές πως μπορεί να περιγραφεί ως ένα μακροοικονομικό μοντέλο ή ένα πρότυπο μεικτών πληροφοριών που αναζητά την πληροφοριακή συμπεριφορά και δείχνει πως προκύπτουν οι πληροφοριακές ανάγκες και τι μπορεί να αποτρέψει (επιπτώσεις) από την εκάστοτε αναζήτηση πληροφοριών. Εμπεριέχει επίσης, έμμεσα μια σειρά από υποθέσεις για τη πληροφοριακή συμπεριφορά που είναι δοκιμασμένες: για παράδειγμα, χρειάζονται πληροφορίες σε διαφορετικούς ρόλους εργασίας θα είναι, επίσης, τα προσωπικά χαρακτηριστικά μπορεί να αναστέλλουν ή να συμφωνούν με πληροφορίες που αναζητούνται. Έτσι, το μοντέλο μπορεί να θεωρηθεί ως πηγή των υποθέσεων, η οποία αποτελεί γενική λειτουργία των μοντέλων αυτού του είδους.

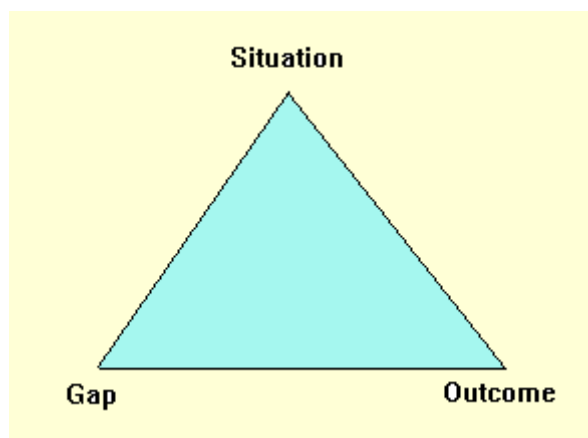
Σχήμα 6

Η αδυναμία αυτού του μοντέλου είναι ότι όλες οι υποθέσεις είναι μόνο έμμεσες και δεν αναφέρονται ρητά. Επίσης, δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένδειξη των διαδικασιών σύμφωνα με τις οποίες το πλαίσιο έχει ως αποτέλεσμα το πρόσωπο, αλλά ούτε οι παράγοντες έχουν ως αποτέλεσμα την αντίληψη των εμποδίων, ούτε τα διάφορα εμπόδια έχουν δεχτεί παρόμοιες ή διαφορετικές επιπτώσεις από την παροχή κινήτρων στα άτομα στην αναζήτηση πληροφοριών. Ωστόσο, το ίδιο το γεγονός ότι το μοντέλο είναι ανύπαρκτο σε ορισμένα στοιχεία διεγείρει την σκέψη για τα είδη των στοιχείων που θα έπρεπε να συμπεριληφθούν σε ένα πιο πλήρες μοντέλο.

Η Dervin επί σειρά ετών, έχει αναπτύξει την δική του θεωρία, η οποία δεν μπορεί να θεωρηθεί απλώς ως μοντέλο. Όπως λέει, «είναι μια σειρά υποθέσεων, μια θεωρητική άποψη, μια μεθοδολογική προσέγγιση, μια σειρά από ερευνητικές μεθόδους, και μια πρακτική για να σχεδιαστούν και για να αντιμετωπιστούν οι πληροφορίες που θεωρούνται ως ένα ανθρώπινο

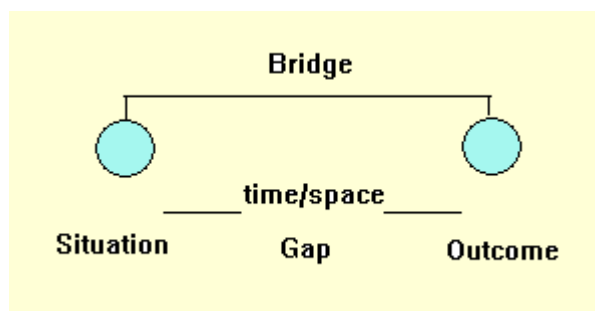
εργαλείο σχεδιασμένο για την πραγματοποίηση μιας πραγματικότητας που υποτίθεται ότι είναι τόσο χαώδης όσο και ομαλή.

Ωστόσο, η έννοια των αποφάσεων τίθεται σε εφαρμογή με την παρουσία τεσσάρων συστατικών στοιχείων, για μια κατάσταση στο «χρόνο» και στο «χώρο», η οποία καθορίζει το πλαίσιο εντός του οποίου μπορεί να προκύψουν προβλήματα σχετικά με τις πληροφορίες. Το «κενό», προσδιορίζει τη διαφορά μεταξύ της συμφραζόμενης κατάστασης και της επιθυμητής κατάστασης (π.χ. αβεβαιότητα), το «αποτέλεσμα» σημαίνει τις συνέπειες της αίσθησης της διαδικασίας λήψης απόφασης και η «γέφυρα», επιδιώκει την γεφύρωση του χάσματος μεταξύ της κατάστασης και των αποτελεσμάτων. Η Dervin παρουσιάζει αυτά τα στοιχεία με ένα τρίγωνο. Όπως φαίνεται, υπάρχουν οι έννοιες «κατάσταση», «κενό», και «αποτέλεσμα», τα οποία αναπαριστώνται στο **σχήμα 7**.

Σχήμα 7

Ωστόσο, για να αναδειχθεί από το σχήμα και ο όρος «γέφυρα», το μοντέλο θα μπορούσε να αναπαρασταθεί κάπως έτσι:

Σχήμα 8

Η ισχύς του μοντέλου Dervin έγκειται εν μέρει σε μεθοδολογικές συνέπειες, εφόσον, έχει σχέση με την πληροφοριακή συμπεριφορά και μπορεί να οδηγήσει σε έναν τρόπο αμφισβήτησης και αποκάλυψης της φύσης μιας προβληματικής κατάστασης, στο βαθμό τον οποίο οι πληροφορίες χρησιμεύουν ώστε να γεφυρωθεί το χάσμα της αβεβαιότητας , της σύγχυσης κλπ, όπως και στη φύση των αποτελεσμάτων από τη χρήση των πληροφοριών. Εφαρμόζεται με συνέπεια σε «οδηγούς συνεντεύξεων και οι γνώσεις που προσφέρει μπορούν να επηρεάσουν το σχεδιασμό των υπηρεσιών πληροφοριών.

3.4 Παρουσίαση ερευνών που αναφέρονται σε πληροφοριακές ανάγκες

Σε σχέση με τις πληροφοριακές ανάγκες σε διάφορους τομείς μπορεί να αναφερθεί κανείς σε μία σειρά από έρευνες. Η πρώτη έρευνα, έχει θέμα: «Κατανόηση των πληροφοριακών αναγκών των επαγγελματιών δημόσιας υγείας(γιατροί, νοσηλευτές κλπ.): Μια βιβλιογραφική επισκόπηση που ενημερώνει το σχέδιο για ένα διαλογικό ψηφιακό σύστημα διαχείρισης γνώσης». Σύμφωνα με τους Revere και Turner, η ανάγκη για άμεση πρόσβαση στις πληροφορίες για την δημόσια υγεία είναι ένα πολύ μεγάλο θέμα, εντούτοις, η ανάπτυξη συστημάτων πληροφόρησης απαιτούν την κατανόηση των πραγματικών πληροφοριακών αναγκών από τη μεριά των επαγγελματιών δημόσιας υγείας. Η έρευνα αυτή παραθέτει τα αποτελέσματα της βιβλιογραφικής επισκόπησης η οποία εστίασε στις ανάγκες πληροφοριών όσων ασχολούνται με επαγγέλματα σχετικά με την δημόσια υγεία. Οι ερωτήσεις στις οποίες δίνεται απάντηση είναι οι εξής: α) ποιες είναι οι πληροφοριακές ανάγκες όσων ασχολούνται με επαγγέλματα σχετικά με την δημόσια υγεία; β) με ποιους τρόπους ικανοποιούνται οι ανάγκες αυτές; γ) ποια είναι τα εμπόδια στην ικανοποίηση αυτών των αναγκών; δ) ποιος είναι ο ρόλος του διαδικτύου στην ικανοποίηση αυτών των αναγκών; Η έρευνα έγινε προκειμένου να αντιληφθούν και να αναπτυχθούν οι απαιτήσεις που μπορεί να έχει ένα σύστημα υγείας, επίσης για να ενημερωθούν οι υπεύθυνοι για τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη, για ένα διαλογικό ψηφιακό σύστημα διαχείρισης γνώσης. Ο στόχος του συστήματος είναι να υποστηριχθεί η συλλογή, η διαχείριση, και η ανάκτηση των εγγράφων δημόσιας υγείας, όπως στοιχεία, εκμάθηση, αντικείμενα, και εργαλεία. Η μέθοδος αναζήτησης που χρησιμοποιήθηκε επεκτείνεται πέρα από τις παραδοσιακές πηγές πληροφοριών, όπως οι βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων, πίνακες περιεχομένων, και βιβλιογραφίες, ώστε να συμπεριληφθούν όλοι όσοι ασχολούνται με επαγγέλματα δημόσιας υγείας και να αναδειχθούν οι πηγές πληροφόρησης που χρησιμοποιούνται συνήθως ή αυτές που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν, για παράδειγμα, κυβερνητικές εκθέσεις, δημοσιεύσεις βασισμένες στο διαδίκτυο και περιλήψεις συνεδριάσεων. Η βιβλιογραφία αυτής της έρευνας περιλαμβάνει πολλούς άξονες: για το γενικό εργατικό δυναμικό δημόσιας υγείας(13 έγγραφα) για ειδικούς ασθενειών και επιδημιολόγους (7) ,δημόσιοι νοσοκομειακοί γιατροί υγείας (5), ανώτεροι υπάλληλοι υγείας (3), νοσοκόμες δημόσιας υγείας (3), φορείς χάραξης πολιτικής υγείας (3), ειδικοί περιβαλλοντικής υγείας (2), κτηνίατροι (2) για άτομα που σχετίζονται με την υγιεινή και την ασφάλεια της εργασίας των εργαζόμενων (1) .Επίσης περιλαμβάνονται 4 μελέτες από βιβλιοθήκες που παρέχονται από τις υπηρεσίες πληροφοριών

δημόσιας υγείας. Όλες εκτός από 6 δημοσιεύσεις ήταν από τις ΗΠΑ. Περιλαμβάνονται οι επισκοπήσεις (15 έγγραφα), μελέτες που χρησιμοποιούν ποιοτικές μεθοδολογίες (13), πειραματικές μελέτες (2), και μια συγκριτική μελέτη. Ποιοτικές μέθοδοι που συμπεριλαμβάνουν μελέτες που χρησιμοποιούν ερωτηματολόγια και έρευνες (8 έγγραφα), συνεντεύξεις (4) και παρατηρήσεις (3). Αν και λίγες επίσημες μελέτες πληροφοριακών αναγκών επιδίωξαν πληροφορίες των συμπεριφορών όσων ασχολούνται με επαγγέλματα δημόσιας υγείας ή έχουν αναφερθεί σ' αυτές, η επισκόπηση έδειξε με συνέπεια μια κρίσιμη ανάγκη για τις εκτενείς, συντονισμένες, και προσιτές πληροφορίες που θα ικανοποιήσουν τις ανάγκες του εργατικού δυναμικού δημόσιας υγείας. Σημαντικά εμπόδια στην πρόσβαση πληροφοριών αποτελούν ο χρόνος, η έλλειψη των απαιτούμενων πόρων, η εμπιστοσύνη/αξιοπιστία από τις πληροφορίες, και η υπερφόρτωση πληροφοριών. Η παρούσα μελέτη, χρησιμοποιώντας μια νέα μέθοδο αναζήτησης όπου περιλαμβάνονται η ποικιλομορφία της χρήσης των πληροφοριακών πηγών όλων αυτών που ασχολούνται με επαγγέλματα δημόσιας υγείας, παρήγαγε μια πλουσιότερη και πιο χρήσιμη εικόνα των πληροφοριακών αναγκών του εργατικού δυναμικού δημόσιας υγείας από άλλες βιβλιογραφικές επισκοπήσεις. Υπάρχει μεγάλη ανάγκη για ψηφιακά συστήματα διαχείρισης γνώσης της δημόσιας υγείας τα οποία δύνανται να απεικονίσουν την ποικιλομορφία των δραστηριοτήτων δημόσιας υγείας, για να γίνει εφικτή η πρόσβαση σε πολλαπλά σημεία σε χρήσιμες πηγές πληροφοριών. Βιβλιοθηκονόμοι που εργάζονται σε φορείς δημόσιας υγείας σε συνδυασμό με άλλες κατηγορίες ειδικών, μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό βοηθητικό ρόλο σε επαγγελματίες δημόσιας υγείας, ώστε να ικανοποιηθούν οι πληροφοριακές τους ανάγκες.

Η επόμενη έρευνα έχει θέμα τις «Πληροφοριακές ανάγκες γονέων για την θεραπεία του χρόνια άρρωστου παιδιού τους». Σύμφωνα με τους Hummelinck και Polock, η ανάπτυξη με επίκεντρο τον ασθενή και τα φάρμακα που ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τις προτιμήσεις των χρηστών των υπηρεσιών υγείας, είναι πρώτη γραμμή της πολιτικής της κυβέρνησης της Μεγάλης Βρετανίας για την υγεία. Η σχέσεις μεταξύ των ασθενών και όσων ασχολούνται με τα επαγγέλματα υγείας, υποστηρίζεται από πολλές πλευρές, πως αποτελεί μέσο για τη βελτίωση της ποιότητας, της υγειονομικής περιθάλψης και τα αποτελέσματα της θεραπείας. Επίσης, αναφέρεται η ιδεολογική δέσμευση για την ιδιαιτερότητα του καθενός και η συναίνεση κατόπιν ενημέρωσης, τα οποία αποτελούν αναπόσπαστα στοιχεία της σύγχρονη αντίληψη της ιδιότητας του πολίτη. Η παροχή ακριβούς και πλήρους πληροφορίας

είναι πλέον ένα ευρέως αποδεκτό ατομικό δικαίωμα και απαραίτητη προϋπόθεση για μια πραγματική σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ των ασθενών και των επαγγελματιών της υγείας. Η εργασία αυτή παρουσιάζει ευρήματα από μια διερευνητική ποιοτική μελέτη που ασχολείται με την πολυπλοκότητα των πληροφοριακών αναγκών των γονέων όσον αφορά τις χρόνιες ασθένειες των παιδιού τους και τα φάρμακα που τους χορηγούνται με συνταγή γιατρού, καθώς και το πώς αισθάνθηκαν από την αντιμετώπιση που είχαν από τους επαγγελματίες υγείας που τους παρείχαν ιατρική φροντίδα. Η παρούσα μελέτη, εστιάζει στην φύση των γονέων και την ανάγκη για ενημέρωση στην πάροδο του χρόνου, αλλά και στους λόγους που θέλουν τις πληροφορίες αυτές, όπως και στην αξιολόγηση της επάρκειας των πληροφοριών που παρέχονται από τους επαγγελματίες της υγείας. Καθώς οι πληροφοριακές ανάγκες των γονέων που έχουν παιδιά με χρόνιες παθήσεις είναι σε μεγάλο βαθμό ανεξερεύνητες, επιλέχθηκε ποιοτική μεθοδολογία που χρησιμοποιεί τις ημι-δομημένες συνεντεύξεις με 27 γονείς, 20 οικογενειών, με ένα χρόνια άρρωστο παιδί, που γίνονται στο παιδιατρικό τμήμα ενός βρετανικού γενικού νοσοκομείου της περιοχής κατοικίας του κάθε παιδιού. Οι συνεντεύξεις καταγράφηκαν (με άδεια από τους γονείς) για την ανάλυση του περιεχομένου. Κατά το πρώτο στάδιο της ανάλυσης δεδομένων, το κείμενο ήταν σπασμένο σε εννοιολογικές μονάδες και περιείχε κωδικούς για την δημιουργία προκαταρκτικής οργάνωσης των δεδομένων. Με την ερμηνεία των δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων που αναδείχθηκαν και των υποθέσεων, έγινε σε διαδοχική ανάλυση, έτσι ώστε να επιτευχθεί η περαιτέρω διαμόρφωση τους από τις ερωτήσεις της συνέντευξης. Οι κωδικοί της συνέντευξης «χαρτογραφήθηκαν» από γραπτές περιλήψεις των απόψεων ενός συγκεκριμένου πελάτη-γονέα. Αυτά τα διαγράμματα χρησιμοποιήθηκαν στη συνέχεια στο «χάρτη» για το εύρος των ευρημάτων και στην αναζήτηση κοινών θεμάτων, ώστε να δημιουργηθεί συζήτηση για τα συμπεράσματα. Η ανάγκη για ενημέρωση έχει μεγάλες διακυμάνσεις μεταξύ των ατόμων και της παρόδου του χρόνου. Εδώ συνήθως εμπλέκονται η διάγνωση, το σχέδιο διαχείρισης και η πρόγνωση. Ωστόσο, οι περισσότεροι γονείς στην παρούσα μελέτη φαίνεται να στερούνται της επικοινωνίας με έμπειρους επαγγελματίες και η παροχή πληροφοριών είναι ανεπαρκής. Οι πληροφορίες σχετίζονται με τη διάγνωση, το επίπεδο συμμετοχής στην δευτεροβάθμια περίθαλψη και το βαθμό στον οποίο οι γονείς υποχρεούνται να αναλάβουν την ευθύνη για την καθημερινή διαχείριση της κατάστασης του παιδιού τους. Μερικοί γονείς αναζητούν τις πληροφορίες ενεργά, αλλά αντιστέκονται σ' αυτές, από φόβο μήπως δημιουργήσουν αρνητικές επιπτώσεις, σημειώθηκε επίσης ότι αυτό είναι μια στρατηγική επιβίωσης. Οι γονείς των παιδιών με χρόνιες ασθένειες φαίνεται να

έχουν μεγάλη ποικιλία στις πληροφοριακές τους ανάγκες, για τις οποίες, όμως, όπως εκτιμήθηκε δεν είναι πάντοτε υπαίτιοι οι επαγγελματίες του τομέα περίθαλψης (δηλ. οι αρμόδιοι γιατροί). Η μελέτη αυτή υπογραμμίζει την ανάγκη για καλή επικοινωνία ανάμεσα στον γιατρό και στον γονέα του ασθενή. Σημαντικό ρόλο σε αυτό παίζουν οι επαγγελματικές γνώσεις του γιατρού, αλλά και ο βαθμός κατανόησης των γονέων της ασθένειας του παιδιού τους. Μεγάλη σημασία έχει επίσης και η ευαισθησία και η εξατομίκευση της παροχής πληροφοριών στους γονείς, έτσι ώστε να αντιμετωπιστούν οι απαιτήσεις τους, αλλά να μην αυξηθεί άσκοπα το άγχος ή η ανασφάλεια τους για την πρόοδο της υγείας των παιδιών τους.

Η επόμενη έρευνα, έχει θέμα την: «Υποστήριξη και τις πληροφοριακές ανάγκες των ηλικιωμένων ατόμων με ειδικές ανάγκες στη Βρετανία». Σύμφωνα με την Barrett, είναι ευρέως γνωστό ότι το ποσοστό των ηλικιωμένων στον κόσμο αυξάνεται, με τις πιο αναπτυγμένες χώρες να ηγούνται σ' αυτόν τον τομέα. Σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη και συγκεκριμένα το Τμήμα Πληθυσμού (2001), σε παγκόσμιο επίπεδο ο αριθμός των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας (ηλικίας 60 ετών και άνω) θα είναι υπερτριπλάσιο από το 2050. Η αύξηση του αριθμού των "πολύ ηλικιωμένων" (ηλικίας 80 ετών και άνω) αναμένεται να είναι δραματική, ίσως και πενταπλάσια. Στις ανεπτυγμένες χώρες οι ηλικιωμένοι έχουν ήδη υπερβεί τον πληθυσμό των παιδιών (0-14) και σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη προβλέπεται ότι έως το 2050 θα υπάρχουν 2 άτομα μεγαλύτερης ηλικίας για κάθε παιδί. Ο λόγος για αυτή τη δημογραφική τάση είναι η αύξηση του προσδόκιμου ζωής και η μείωση της γονιμότητας ανά τον κόσμο. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, υπάρχουν περίπου 10,8 εκατομμύρια άτομα μεγαλύτερης ηλικίας (άνδρες ηλικίας 65 + και γυναίκες ηλικίας 60 +). Για πρώτη φορά στην ιστορία, η απογραφή του 2001 έδειξε ότι υπήρχαν περισσότερα άτομα ηλικίας 60 ετών και άνω (21%) από ό, τι τα παιδιά κάτω των 16 (20%). Η τάση για γήρανση του πληθυσμού είναι εμφανής, ιδιαίτερα κατά την εξέταση των "πολύ ηλικιωμένων» (άτομα ηλικίας 85 και άνω), συγχρόνως, είναι και η ομάδα που είναι πιθανότερο να έχει χρόνιες ασθένειες και αναπηρίες, και χρειάζεται περίθαλψη. Ο αριθμός των πολύ ηλικιωμένων έχει αυξηθεί από 0,2 εκατομμύρια στην απογραφή του 1951 σε 1,1 εκατομμύρια στην απογραφή του 2001. Η παρούσα μελέτη ασχολείται με την υποστήριξη και τις πληροφοριακές ανάγκες των ηλικιωμένων, συμπεριλαμβανομένων και αυτών με αναπηρίες. Λίγες μελέτες έχουν εξετάσει διεξοδικά την περιοχή των αναγκών πληροφόρησης όσον αφορά τους ηλικιωμένους στην Μεγάλη Βρετανία. Η ενημέρωση των ατόμων με ειδικές ανάγκες και ηλικιωμένων ίσως έχουν παραμεληθεί ακόμη περισσότερο. Μια από τις πρώτες σημαντικές μελέτες διεξήχθη

από το Epstein (1980). Η έρευνα εξέτασε τις πληροφορίες σχετικά με τις παροχές και τις υπηρεσίες που έχουν στη διάθεση τους τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας στην Αγγλία και πώς χρησιμοποιούνται οι πληροφορίες αυτές. Οι περισσότερες μεταγενέστερες μελέτες έχουν επικεντρωθεί σε συγκεκριμένους τομείς πληροφοριακών αναγκών για τους ηλικιωμένους. Ο γενικός στόχος της μελέτης είναι να καθοριστεί η υποστήριξη και οι πληροφοριακές ανάγκες των ηλικιωμένων ατόμων με ειδικές ανάγκες στην Μεγάλη Βρετανία. Πιο συγκεκριμένα, έπρεπε να απαντηθούν οι ακόλουθες ερωτήσεις: α) τι υποστήριξη και τι πληροφοριακές ανάγκες έχουν ηλικιωμένα άτομα με ειδικές ανάγκες; β) τι περαιτέρω στήριξη θέλουν για να κάνουν ευκολότερη τη ζωή στο σπίτι; γ) τι καθοδήγηση χρειάζονται για να τους δοθεί πρόσβαση σε αυτές; και δ) πώς προτιμούν να πάρουν αυτές τις πληροφορίες; Οι πληροφοριακές ανάγκες είναι μια πολύ ευρεία περιοχή. Η έρευνα επικεντρώθηκε στις πληροφορίες που χρειάζονται οι ηλικιωμένοι ώστε να τους επιτραπεί η πρόσβαση στην γνώση για την υποστήριξη που μπορεί να τους βοηθήσει να διαχειρίζονται το κάθε πρόβλημα τους πιο εύκολα στο σπίτι, και να διατηρήσουν τους ανεξαρτησία όσο το δυνατόν περισσότερο αλλά και να συμμετάσχουν στην κοινωνία. Για τις ανάγκες της έρευνας, δύο ομάδες των ηλικιωμένων συμπλήρωσαν ερωτηματολόγια:

α) Κέντρο Πελατών Ημερήσιας Φροντίδας: άτομα με ειδικές ανάγκες ηλικιωμένων που φοιτούν στα Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας (1809 ερωτηματολόγια).

β) Μέλη του κοινωνικού χώρου: Λιγότερο αδύναμα ηλικιωμένα άτομα που συμμετέχουν σε περισσότερες από 60 ομάδες (1800 ερωτηματολόγια).

Στα αποτελέσματα της έρευνας υπήρξε ένα ικανοποιητικό ποσοστό επιστροφής για τα ερωτηματολόγια 1634 επιστράφηκαν στο σύνολο (45%).

Η έρευνα και για η δειγματοληψία των ηλικιωμένων περιορίστηκαν σε δύο συγκεκριμένες ομάδες που περιγράφονται παραπάνω. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι τα αποτελέσματα της έρευνας αντιπροσωπεύουν τις ανάγκες και τα προβλήματα των ηλικιωμένων ανθρώπων στο Ηνωμένο Βασίλειο στο σύνολό του. Ωστόσο, τα αποτελέσματα της μελέτης είναι πιθανόν να είναι ενδεικτικά των αναγκών και των προβλημάτων των αναπήρων ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας και λιγότερο των ηλικιωμένων ανθρώπων, για τους ακόλουθους λόγους: α) ο μεγάλος αριθμός των ερωτηθέντων, β) η συνοχή των απαντήσεων στο ερωτηματολόγιο μεταξύ των δύο ομάδων, γ) η συμφωνία της έρευνας του ερωτηματολογίου και των αποτελεσμάτων με πληροφορίες που

συγκεντρώθηκαν από άλλες έρευνες. Επικρατέστερο μέσω ανάκτησης πληροφοριών ήταν η πρόσωπο με πρόσωπο επαφή με άλλους ανθρώπους. Το Internet ήταν λιγότερο προτιμώμενο μέσο (5% ή λιγότερο των ερωτηθέντων σε κάθε ομάδα επέλεξε αυτή τη μέθοδο). Όπως εκτιμήθηκε, το διαδίκτυο μπορεί να είναι αντιπαθές λόγω έλλειψης οικειότητας. Συνολικά, τα ευρήματα της μελέτης αυτής έδειξαν πως οι συμμετέχοντες στην έρευνα-ερωτηματολόγιο είχαν σοβαρά προβλήματα στο να ανακτήσουν τις πληροφορίες που χρειάζονται. Συνοψίζοντας, με την έρευνα διαπιστώθηκε ότι οι ερωτηθέντες απαιτούν: α) πρακτική υποστήριξη για τις καθημερινές εργασίες, β) πρακτική υποστήριξη που είναι πολύ πιο εύκολα προσβάσιμη όταν την χρειάζεται, γ) πληροφορίες σχετικά με οικονομική βοήθεια, βοήθεια σε πρακτικά θέματα, στέγαση, προϊόντα και υπηρεσίες και υποστήριξη που να διατίθεται στο σπίτι, δ) σωστές και ενημερωμένες πληροφορίες σχετικά με τις κατάλληλες πηγές για την υποστήριξη, την πρακτική βοήθεια, επίσης πληροφορίες και συμβουλές, όπου υπάρχει ιδιαίτερη ανάγκη, ε) πληροφορίες που είναι πιο εύκολα προσβάσιμες όπως το επικρατέστερο μέσω ανάπτυξης, την επαφή πρόσωπο με πρόσωπο, με άλλα άτομα σε τοπική βάση. Κλείνοντας, η μελέτη αυτή δείχνει ότι υπάρχει ένα απαράδεκτο έλλειμμα στον αριθμό των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας που έχουν πρόβλημα υποστήριξης και πρόσβασης σε πληροφοριακές πηγές. Πρόβλημα που καταγράφηκε εντός και των δύο ομάδων που μελετήθηκαν. Επιπλέον, ο αυξανόμενος πληθυσμός των ηλικιωμένων στην Μεγάλη Βρετανία σημαίνει ότι η ζήτηση για εξειδικευμένα άτομα που θα παρέχουν επαρκείς πληροφορίες και υποστήριξη θα αυξηθεί στο μέλλον.

Η επόμενη έρευνα έχει τίτλο: «Πληροφοριακές ανάγκες και χρήσεις: Η ανάλυση της επισκόπησης». Οι Ισπανοί González-Teruel και Abad-García παρουσιάζουν μια περιγραφική ανάλυση ορισμένων έργων που δημοσιεύτηκαν σε ισπανικά περιοδικά και σε πρακτικά συνεδρίων που πραγματοποιήθηκαν στην Ισπανία στον τομέα των πληροφοριακών αναγκών και της χρησιμοποίησης τους κατά την περίοδο 1990-2004, προκειμένου να καθοριστεί εάν η αλλαγή στην προσέγγιση που περιγράφεται από τους Dervin και Nilan, μεταξύ άλλων, προέκυψε από τον εκτός αγγλόφωνο κόσμο. Μια ανάλυση των χαρακτηριστικών των σχετικών δημοσιεύσεων στον τομέα αυτό (από έτος, συντάκτη του εγγράφου, το είδος του εγγράφου, το είδος της εργασίας, και μέσω της δημοσίευσης) δείχνει ότι αν και η δραστηριότητα αυξάνεται, οι ανάγκες πληροφόρησης και οι χρήσεις δεν έχουν ακόμη γίνει μια ξεκάθαρη, μια καθιερωμένη έννοια. Επιπλέον, μια μελέτη στα χαρακτηριστικά του περιεχομένου (από το είδος του χρήστη, την μεθοδολογία που χρησιμοποιείται, τις πτυχές

της διαδικασίας αναζήτησης πληροφοριών, την χρήση σε θεωρητική βάση, και τις αναφορές για την έρευνα) οδηγεί στο συμπέρασμα ότι στην Ισπανία δεν έχει δημιουργήσει ακόμη μια αλλαγή στον προσανατολισμό προς τον χρήστη, ένα άλλο μοντέλο με άλλα λόγια. Μια βασική πτυχή αυτής της έρευνας για τις πληροφοριακές ανάγκες και την χρησιμοποίηση τους, ήταν η ανάγκη να αναπτυχθούν διάφορες θεωρητικές προτάσεις για τη στήριξη της εμπειρικής έρευνας. Ως εκ τούτου, «η πληροφοριακή συμπεριφορά, σε σύγκριση με άλλα πεδία της επιστήμης βιβλιοθηκών και πληροφοριών, είναι ο τομέας όπου οι ερευνητές χρειάζονται περισσότερο τις θεωρίες σχετικά με χρήστες» (McKechnie, Pettigrew, & Joyce, 2000, σ. 57). Ένα βασικό χαρακτηριστικό αυτής της προσανατολισμένης προς το χρήστη προσέγγισης ήταν η εισαγωγή της ποιοτικής αξιολόγησης, η οποία έχει οδηγήσει σε μεγαλύτερη γνώση των αλληλεπιδράσεων του χρήστη με τις πληροφορίες. Η νέα αυτή προσέγγιση διευκόλυνε την πληρέστερη και αποτελεσματικότερη παρακολούθηση, μέσω της μεθόδου τριγωνισμού (Wang, 2001), αν και τα προηγούμενα μοντέλα δεν είχαν εγκαταλειφθεί. Το γεγονός ότι υπάρχουν διαφορές στην περίπτωση της Ισπανίας είναι κατανοητό. Αυτό γίνεται ξεκάθαρο και με το γεγονός πως οι βιβλιοθηκονόμοι εξειδικεύονται σε προπτυχιακό αλλά και σε μεταπτυχιακό επίπεδο στον τομέα της έρευνας, σε ενότητες αφιερωμένες στη μελέτη των πληροφοριακών αναγκών των χρηστών, ήδη από την δεκαετία του 1990. Επιπλέον, έχουν από καιρό δημοσιευτεί εξειδικευμένα εγχειρίδια (González Teruel, 2005, Sanz Casado, 1994). Ακόμη, ο μεγάλος αριθμός των εξειδικευμένων περιοδικών που έχουν εμφανιστεί τα τελευταία χρόνια και ο αριθμός των συνεδρίων που έχουν πραγματοποιηθεί στον τομέα της Βιβλιοθηκονομίας, έχουν προσκομίσει ικανοποιητικά στοιχεία ότι έχει σημειωθεί κάποια διαφοροποίηση σε θέματα τα οποία ενδιαφέρονται οι ερευνητές και επαγγελματίες. Ορισμένες από τις διασκέψεις που πραγματοποιήθηκαν στη δεκαετία του 1990 περιλαμβάνουν τμήματα αφιερωμένα στους χρήστες, και μάλιστα Ισπανοί ερευνητές παρουσίασαν τα αποτελέσματα των ερευνών τους σε μια από τις πιο σημαντικές διεθνείς συσκέψεις για την αναζήτηση πληροφοριών (Maceviciute, 2002). Ο στόχος αυτής ανάλυσης είναι να καθιερωθεί, με βαθμό βεβαιότητας, η τρέχουσα κατάσταση των πληροφοριακών αναγκών στην Ισπανία, και να συνδυαστούν με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που περιγράφονται σε άλλες εργασίες, που έχουν δημοσιευτεί σε διεθνές επίπεδο. Αυτή η ανάλυση είναι το πρώτο βήμα προς τον καθορισμό των ελλείψεων, προκειμένου να προσανατολιστεί η μελλοντική έρευνα σύμφωνα με τις γραμμές των διεθνών εξελίξεων σε αυτόν τον τομέα. Αυτό το άρθρο ασχολείται με τα ακόλουθα ερευνητικά ερωτήματα: Ποια θέματα εξετάζονται πιο συχνά στις πληροφοριακές ανάγκες και χρήσεις

των Ισπανών; Οι μελέτες των αναγκών πληροφόρησης που δημοσιεύθηκαν στην Ισπανία δείχνουν κάποια αλλαγή στην παραδοσιακή προσέγγιση και αναζήτηση των θεωρητικών μοντέλων ώστε να προσανατολίζονται στην εμπειρική έρευνα, όπως συνέβη κατά τον αγγλόφωνο κόσμο; Η βιβλιογραφική έρευνα, καλύπτει την περίοδο 1990-2004. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η μελέτη των πληροφοριακών αναγκών στην Ισπανία, υπολείπεται ακόμα της ύπαρξης μιας παγιωμένης περιοχής, όπως αποδεικνύεται και με τη μικρή ποσότητα των δημοσιεύσεων και τα ερευνών. Αυτό προκύπτει λαμβάνοντας υπόψη το μεγάλο μέρος των εγγράφων που προέρχονται από συνέδρια, σε αντιδιαστολή με τα άρθρα σε περιοδικά. Όσον αφορά στο περιεχόμενο των εργασιών που αναλύονται, είναι σαφές ότι δεν έχει υπάρξει ακόμα μια αλλαγή προς ένα προσανατολισμένο προς το χρήστη πρότυπο.

Η επόμενη έρευνα έχει τίτλο: «Πληροφοριακές ανάγκες των Μηχανολόγων Μηχανικών στην Ινδία». Σύμφωνα με τον Singh, οι όροι «ανάγκη», «επιθυμία», «ζήτηση», «απαίτηση» είναι δύσκολο να διακριθούν μεταξύ τους και σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να υπάρξει σύγχυση. Οι Rowley και Turner καθορίζουν ακριβώς τους όρους και προσπαθούν να κάνουν την διάκριση μεταξύ αυτών των συναφών όρων: «Κάθε κομμάτι της πληροφορίας (καταγεγραμμένο ή μη) το οποίο μπορεί να χρειαστεί ένας επιστήμονας (σε συνδυασμό με την ανάγκη, την απαίτηση και την χρήση) σχετικά με τη μελέτη, τη διδασκαλία, και τις ερευνητικές δραστηριότητες του, μπορεί να ονομαστεί πληροφοριακή ανάγκη». Οι Lin και Garveys έχουν αναγνωρίσει, ότι οι πληροφοριακές ανάγκες μπορούν να χωριστούν σε δύο κατηγορίες. Σε βοηθητικές (εγκαταστάσεις βιβλιοθηκών, οπτικοακουστικά βοηθήματα, προγράμματα κατάρτισης, κλπ.) και ουσίας (φύση του υλικού). Η παρούσα μελέτη επιχειρεί να προσδιορίσει την "ουσία", δηλαδή την φύση του υλικού που χρειάζονται οι μηχανολόγοι μηχανικοί στην Ινδία. Οι διάφορες Κυβερνήσεις αναγκάστηκαν να αναλάβουν την υποστήριξη και χρηματοδότηση της έρευνας, για την ανασυγκρότηση μετά την μαζική καταστροφή που προκλήθηκε από τους δύο παγκόσμιους πολέμους, ειδικά τον δεύτερο. Αυτό οδήγησε σε έντονη αύξηση της λογοτεχνικής παραγωγής και της ζήτησης από τους ερευνητές. Ενώ η επιστημονική γραμματεία εξακολουθεί να πολλαπλασιάζεται, οι επιστήμονες και οι τεχνολόγοι συνεχίζουν να υποστηρίζουν την άποψη ότι οι πληροφορίες που χρειάζονται είναι ελλιπής, και ότι οι πληροφορίες που βρίσκουν είναι άνευ σημασίας. Έτσι, το πρώτο βήμα για την κατανόηση και τη βελτίωση του συστήματος πληροφόρησης σε μια βιβλιοθήκη τεχνολογικού περιεχομένου είναι η ανάλυση των πληροφοριακών αναγκών τους.

Σύμφωνα με τον Lipetzr οι στόχοι της μελέτης των πληροφοριακών αναγκών μπορεί είναι:

1. η επεξήγηση των φαινομένων που παρατηρήθηκαν από τη χρήση των πληροφοριών ή οι ανάγκες που εκφράστηκαν.
2. η πρόβλεψη πιθανών περιπτώσεων και προβλημάτων στην χρήση των πληροφοριών.
3. ο έλεγχος και συνεπώς η βελτίωση της χρησιμοποίησης των πληροφοριών μέσω του χειρισμού των βασικών όρων.

Ωστόσο, ο σκοπός της παρούσας μελέτης μπορεί να περιγραφεί ως εξής:

(α) να προετοιμάσει τα θεμέλια για την τεκμηρίωση που δραστηριοποιείται στον τομέα της μηχανικής επιστήμης στην Ινδία και

(β) να παρέχει κατευθυντήριες γραμμές για τους βιβλιοθηκονόμους στην επιλογή, την απόκτηση, οργάνωση και τη διάδοση των πληροφοριών, δηλαδή, να βοηθήσει τον βιβλιοθηκονόμο στον εκσυγχρονισμό και την καλύτερη λειτουργία των βιβλιοθηκών του τομέα της μηχανικής επιστήμης στην Ινδία.

Οι περιορισμοί των ατομικών τεχνικών στη μελέτη των πληροφοριακών αναγκών, καθώς και η διασταύρωση των θεμάτων, κατέστησε επιτακτική από την πλευρά του ερευνητή, την ανάγκη να χρησιμοποιηθούν περισσότερες από μία τεχνικές. Η παρούσα μελέτη χρησιμοποιεί την μέθοδο του ερωτηματολογίου για τη συλλογή των δεδομένων.

Στο ερωτηματολόγιο προσεγγιστήκαν μόνο οι επιστήμονες που ανήκουν στις ακόλουθες κατηγορίες:

1. Ερευνητές-επιστήμονες με ερευνητική εμπειρία τουλάχιστον δύο ετών
2. Ερευνητές μηχανολόγοι-μηχανικοί
3. Μέλη ΔΕΠ του τμήματος μηχανολόγων μηχανικών.

Και τα 55 ερωτηματολόγια που διανεμήθηκαν στις παραπάνω κατηγορίες των ακαδημαϊκών, ανήκουν στο Ινστιτούτο Τεχνολογίας (BHU-Harcourt Butler) της Kanpur, και στο Ινδικό Ινστιτούτο Τεχνολογίας (Kanpur). Από αυτά, συμπληρώθηκαν τα 42 ερωτηματολόγια. Τα αποτελέσματα έδειξαν πως είναι εξαιρετικά δύσκολο για τις βιβλιοθήκες των μηχανολόγων-μηχανικών, να έχουν πρόσβαση σε όλες τις σχετικές

πληροφορίες, κυρίως λόγω της τεράστιας αύξησης των δημοσιεύσεων και των πληροφοριών σε συνδυασμό με τους περιορισμούς στην λειτουργία των επιμέρους βιβλιοθηκών. Για την επίλυση αυτού του προβλήματος ο βιβλιοθηκονόμος πρέπει να βρει τρόπους στην οργάνωση και κατάρτιση των συλλογικών καταλόγων, ειδικά των περιοδικών και επιστημονικών διατριβών, τουλάχιστον σε περιφερειακό επίπεδο. Για τη βελτιστοποίηση της πρόσβασης στις πληροφορίες της τεχνολογικής βιβλιοθήκης πρέπει να εισαχθούν εγγραφές περιοδικών σε επαρκή αριθμό λήψεις περιοδικών. Στο πλαίσιο της τρέχουσας ευαισθητοποίησης, είναι απαραίτητη η δημιουργία υπηρεσίας, η οποία θα προσφέρει εβδομαδιαία ή δεκαπενθήμερη ανανέωση της συλλογής. Η συλλογή θα περιέχει βιβλιογραφία με βάση τις βιβλιογραφικές παραπομπές που αναφέρονται στα τρέχοντα ζητήματα, από περιοδικά και άλλα επιστημονικά έγγραφα που υπάρχουν στη βιβλιοθήκη, τα οποία θα διατίθενται προς χρήση για τις ερευνητικές δραστηριότητες των ειδικών.

Η επόμενη έρευνα έχει τίτλο: «Οι πληροφοριακές ανάγκες των χρηστών της υπο-Σαχάριας Αφρικής στο ψηφιακό περιβάλλον πληροφοριών». Ο Kebede, υποστηρίζει πως το ψηφιακό χάσμα είναι σοβαρό στην υπο-Σαχάρια Αφρική (ΥΣΑ). Το ψηφιακό αυτό χάσμα που επικρατεί, θα συνεχίσει να υφίσταται και να προσδιορίζει τα χαρακτηριστικά του ψηφιακού πληροφοριακού περιβάλλοντος. Μεταξύ άλλων, δημιουργεί ανησυχίες για τις ανάγκες πληροφόρησης των χρηστών στις περιοχές αυτές. Το μοντέλο των πληροφοριακών αναγκών των χρηστών στο ηλεκτρονικό περιβάλλον πληροφοριών, μέσα από έρευνες και θεωρίες της επιστήμης της Βιβλιοθηκονομίας, δείχνουν ότι οι ανάγκες πληροφόρησης των χρηστών στην ΥΣΑ επικεντρώνονται ως προς το περιεχόμενο των πληροφοριών, ενώ οι πληροφορίες είναι αρκετά προσβάσιμες και μπορούν να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικά στο πλαίσιο των δυνατοτήτων των πληροφοριών και των επικοινωνιών. Το μοντέλο των πληροφοριακών αναγκών των χρηστών στο ηλεκτρονικό περιβάλλον πληροφοριών, παρουσιάζουν την φύση των καθηκόντων του χρήστη, την κατάσταση των ηλεκτρονικών πόρων στη χρήση, και την εμπειρία του χρήστη κατά τη χρήση των ηλεκτρονικών πηγών, ως παράγοντες που προκαλούν τις ανάγκες πληροφόρησης των χρηστών σε ένα ψηφιακό περιβάλλον πληροφοριών. Οι κανόνες ικανοποιούν την χρησιμότητα και την προσβασιμότητα ώστε να μπορεί να υποστηριχθεί το επιχείρημα ότι: οι χρήστες χρειάζονται πληροφορίες που θα είναι αρκετά προσιτές και θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικά από αυτούς. Αναγνωρίζοντας τη φύση των πληροφοριακών αναγκών των χρηστών της ΥΣΑ, θα ήταν εφικτή η κάλυψη των αναγκών τους, καθώς και η επιλογή των κατάλληλων παρεμβάσεων

για την αντιμετώπιση του ψηφιακού χάσματος στις υπο-περιοχές. Μία από τις συνέπειες του ψηφιακού χάσματος είναι ότι εμποδίζει εκείνους που δεν έχουν επαρκή γνώση της τεχνολογίας, του περιεχόμενου, των δεξιοτήτων, από το να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο και να γίνουν «δικαιούχοι» της πληροφορίας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, μεταξύ άλλων, τις διαφορές στην διαχείριση πληροφοριών (π.χ. στην επικοινωνία, στην χρήση και στην αναζήτηση πληροφοριών) μεταξύ εκείνων που έχουν την κατάλληλη πρόσβαση και τις δεξιότητες για την αποτελεσματική τους χρήση και εκείνους που δεν έχουν. Τα άτομα με υψηλές δυνατότητες πρόσβασης και χρήσης πληροφοριών, απολαμβάνουν μεγάλη ποικιλία σε είδη πληροφοριών που αναζητούν. Οι χρήστες της τεχνολογίας έχουν τις δυνατότητες να επηρεάσουν τη φύση των πληροφοριών, μπορούν να συμπληρώσουν τα κενά στις γνώσεις τους και γνωρίζουν τον δρόμο που θα πρέπει να ακολουθούν κατά την αναζήτηση και χρήση πληροφοριών. Σε σχέση με τις πληροφοριακές ανάγκες, αναφέρεται ότι η ανάγκη για πληροφόρηση των χρηστών στις σε ηλεκτρονικό περιβάλλον είναι διαφορετικές από εκείνες τις ανάγκες που είναι σε έντυπη μορφή. Στην έρευνα αυτή, αναπτύχθηκε ένα μοντέλο πληροφοριακών αναγκών των χρηστών στο ηλεκτρονικό περιβάλλον πληροφοριών, με κύριο στόχο την καλύτερη εννοιολογική κατανόηση της ουσίας των πληροφοριακών αναγκών τους σε ψηφιακό περιβάλλον. Το μοντέλο αποτελείται από τρία στοιχεία, τη φύση των καθηκόντων του χρήστη, την κατάσταση των ηλεκτρονικών πόρων και το επίπεδο της εμπειρίας του χρήστη. Τα καθήκοντα του χρήστη αναφέρονται στα καθήκοντα ή στις δραστηριότητες που οι χρήστες εκτελούν σε καθημερινή βάση, συμπεριλαμβανομένων των συναφών εργασιών τους. Η κατάσταση των ηλεκτρονικών πηγών αναφέρεται στο κατά πόσον οι σχετικές εγκαταστάσεις υπολογιστών και ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης, όπως CD-ROM, είναι διαθέσιμοι, καθώς και αν οι πόροι αυτοί είναι πραγματικά επαρκείς για την απόκτηση αυτών των πηγών. Το επίπεδο της εμπειρίας του χρήστη σε αυτό το μοντέλο αναφέρεται συγκεκριμένα στο επίπεδο των δεξιοτήτων των χρηστών στην χρήση των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης, και στην αναζήτηση πληροφοριών σε ηλεκτρονικό περιβάλλον. Όπως και τα περισσότερα μοντέλα πληροφοριακών αναγκών που βρέθηκαν στην βιβλιογραφία (Allen, 1996, Dervin, 1992, Wilson, 1999), τα στοιχεία του μοντέλου είναι παράγοντες που επηρεάζουν τις ανάγκες πληροφόρησης των χρηστών. Ενώ το έργο του χρήστη προκαλεί ανάγκες για ικανοποιητικά αποτελέσματα, η κατάσταση των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης και το επίπεδο της εμπειρίας του χρήστη, συνεπάγονται μη ικανοποιητικά αποτελέσματα για τις ανάγκες των χρηστών. Αυτό συμβαίνει όταν ένα άτομο δεν ξέρει τι χρειάζεται για να κατανοήσει και να εκτελέσει το δεδομένο έργο του, τότε αυτή

η κατάσταση προκαλεί την ανάγκη για νέα στοιχεία και ιδέες. Συμπερασματικά, με βάση το πρότυπο που παρουσιάστηκε και τις θεωρίες που το υποστηρίζουν, οι πληροφοριακές ανάγκες των χρηστών της υπο-Σαχάριας Αφρικής, αφορούν στο περιεχόμενο των πληροφοριών, που είναι σχετικό για τους καθημερινούς στόχους τους. Επιπλέον, η κακή κατάσταση των τεχνολογιών και τα χαμηλά επίπεδα δεξιοτήτων των χρηστών της περιοχής, πρέπει να ρυθμιστούν σε επίπεδο πολύ διαφορετικό από εκείνο των χρηστών στον αναπτυγμένο κόσμο.

Η παρούσα μελέτη έχει τίτλο: «Η φύση των πληροφοριακών αναγκών και των στρατηγικών: μια έρευνα προς νέους». Οι Shenton και Dixon, εξετάζουν τις πληροφοριακές ανάγκες των νέων. Φαίνεται να υπάρχουν δύο βασικά προβλήματα για τους ερευνητές. Το πρώτο, έγκειται στον καθορισμό της φύσης των αναγκών πληροφόρησης κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μπορούν να ερευνηθούν και το δεύτερο, στην απουσία της καθολικής συμφωνίας. Το άρθρο αυτό κρίνει τον τρόπο με τον οποίο στο παρελθόν οι ερευνητές προσπάθησαν να αποσαφηνίσουν τον όρο «πληροφοριακές ανάγκες» και εξετάζει τις διάφορες τεχνικές που έχουν εφαρμοστεί για τον έλεγχο τους. Στο παρελθόν, λοιπόν, έχουν συμπεριληφθεί μετρήσεις της χρήσης του υλικού βιβλιοθηκών, καθώς και συνεντεύξεις τόσο νέους όσο και από ενήλικες που ανήκουν επαγγελματικά στο περιβάλλον τους. Η έλλειψη κοινής κατανόησης του όρου "πληροφοριακές ανάγκες" είναι ένα θέμα που επανέρχεται στη LIS (Library Information System) γραπτώς (Gross, 1998, Κρικέλας, 1983, Varlejs, 1987, Wilson & Walsh, 1996). Οι ορισμοί που έχουν αναφερθεί, αφορούν κυρίως μια ή περισσότερες από τις παρακάτω διαστάσεις: τον τρόπο με τον οποίο εμφανίζονται οι ανάγκες, πώς οι ανάγκες πρέπει να «καθοδηγούν» την πληροφοριακή συμπεριφορά, είδη ανάγκης που μπορεί να υπάρχουν, η φύση των πληροφοριών που μπορεί να απαιτείται, ή πώς ένα "πρέπει" διαφέρει από ένα "θέλω." Οι ορισμοί των πληροφοριακών αναγκών που προσφέρονται από τους σχολιαστές, όπως οι Atkin (1973), Burnkrant (1976), Choo (2000), Eskola (1998), Kari (1998), Κρικέλας (1983), και Varlejs (1987) προϋποθέτουν ότι το άτομο έχει επίγνωση των αναγκών πληροφόρησης του / της, αυτό μπορεί να σημαίνει ότι λαμβάνει τη μορφή των "αισθητών αναγκών". Ανάγκες αυτού του τύπου μπορεί, με τη σειρά τους, να κατηγοριοποιηθούν με βάση τα άτομα που παίρνουν ενεργό ρόλο στην πληροφοριακή συμπεριφορά και "εκφράζονται" σε κάποιο κομμάτι ή πληροφοριακή πηγή και τα άτομα αυτά που αναγνωρίζουν την πληροφοριακή πηγή αλλά επιλέγουν να την απορρίψουν και παραμένουν "ανέκφραστοι". Οι Cronin (1981), Faibisoff και Ely (1976), και Nicholas (2000) είναι κάποιοι

από αυτούς που έχουν επιστήσει την προσοχή τους σε αυτές τις δυο κατηγορίες χρηστών, αυτούς που "εκφράζονται" και αυτούς που μένουν "ανέκφραστοι". Η διαφορά μεταξύ των πληροφοριακών αναγκών και των πληροφοριακών επιθυμιών έχει δώσει τροφή για συζήτηση μεταξύ των ερευνητών. Ο Gross (1998) προτείνει οι όροι αυτοί να χρησιμοποιούνται αδιακρίτως, αλλά και ο Gratch (1978) δεν κάνει καμία διάκριση μεταξύ τους, πιστεύοντας ότι πρέπει εξισωθούν τόσο οι πληροφορίες που είναι απαραίτητες για τους χρήστες, όσο και αυτές οι οποίες είναι απλά επιθυμητές. Ο Derr (1983) αναδεικνύει αρκετές διαφορές μεταξύ των αναγκών και των επιθυμιών, καθώς τονίζει πως οι πληροφορίες που αποτελούν ανάγκη δεν αποτελούν επιθυμία. Περαιτέρω αντιθέσεις προσδιορίζονται από Chatman and Pendleton (1995), οι οποίοι συνδέουν την ανάγκη με μια "κατάσταση εξάρτησης," με το επιχείρημα ότι η έλλειψη των απαιτούμενων πληροφοριών βάζει την "σημερινή μας κατάσταση εκ των πραγμάτων σε κίνδυνο, ενώ η "επιθυμία απλά οδηγεί σε ένα εξάρτημα" , το οποίο, "θα παράσχει έναν πρόσθετο πλεονέκτημα αν και εφόσον υπήρχε". Ουσιαστικά, οι πληροφορίες θα πρέπει ίσως να θεωρηθούν σαν πνευματικό υλικό που χρησιμοποιούνται από ένα πρόσωπο για την ευκολία, την επίλυση, ή την αντιμετώπιση μιας κατάστασης που προκύπτει στη ζωή του και ανάλογα με τη φύση των αναγκών, καλείται να το αντιμετωπίσει. Επιπλέον, υλικό για την ικανοποίηση των πληροφοριακών A.K. Shenton, P. Dixon / Library & Information Science Research 26 (2004) 296-310 299 αναγκών, μπορεί να περιλαμβάνουν διάφορα στοιχεία, ερμηνείες, συμβουλές και γνώμες. Αυτά, μεταφέρονται μέσω διαφόρων διαύλων και σε μια σειρά από σχήματα, και εικόνες μεταξύ τους. Είναι σημαντικό να εκτιμήσουμε ότι οι πληροφορίες μπορεί επίσης να πραγματοποιηθούν στον εσωτερικό κόσμο ενός ατόμου και μία πληροφοριακή ανάγκη μπορεί να λάβει τη μορφή επιβεβαίωσης στην ήδη υπάρχουσα γνώση. Αυτές οι απόψεις έχουν διατυπωθεί από τους Dervin (1983), Shenton και Dixon (2003), και Taylor (1991). Όπως ο Walter (1994) αναγνωρίζει πως πρέπει να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο «τεχνικών χαρακτηριστικών» για την εξακρίβωση των πληροφοριακών αναγκών των νέων. Ωστόσο, οι πληροφοριακές ανάγκες των νέων ανθρώπων μπορούν να αποκτηθούν ως εξής:

- α) Έργα που έχουν κάποια μορφή αξιολόγησης, από φορείς παροχής πληροφοριών, των εξωτερικών συμπεριφορών των νέων,
- β) Τα έργα στα οποία τα στοιχεία συλλέγονται απευθείας από τα άτομα που μπορεί ή δεν μπορεί να είναι οι ίδιοι οι νέοι
- γ) Μελέτες των αναγκών πληροφόρησης με βάση την υπάρχουσα βιβλιογραφία.

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, κάθε ερευνητής που επιθυμεί να διερευνήσει τις πληροφοριακές ανάγκες των νέων αντιμετωπίζει μια σειρά από εμπόδια, πολλά από τα οποία εφαρμόζονται σε έρευνες για τις πληροφοριακές ανάγκες εν γένει, ανεξάρτητα από το τμήμα του πληθυσμού που έχει τεθεί σαν στόχος για τον έλεγχο. Ένα πρώτο πρόβλημα έγκειται στην διατύπωση του ορισμού της πληροφοριακής ανάγκης που μπορεί να εντοπιστεί λειτουργικά σε ερευνητικούς όρους. Θα μπορούσε να ομογενοποιηθεί σε τομείς που ασχολούνται με το πώς η ανάγκη μπορεί να προήλθε, ή/και κατά πόσο η έμφαση του έργου έγκειται στο να εκφράζει μόνο τις ανάγκες και τις μορφές των πληροφοριών για την οποία ο ερευνητής ενδιαφέρεται. Μια τέτοια «δήλωση» πρέπει να είναι σαφής και ρητή για τον αναγνώστη. Ο Wilson (1981) αναγνωρίζει, την σύγχυση που θα επιφέρει μια μελέτη ή έρευνα, αν όροι όπως «πληροφοριακή ανάγκη» είναι δεν έχουν οριστεί και οι αναγνώστες οφείλουν να διαπιστώσουν οι ίδιοι τι σημαίνει στην πραγματικότητα.

4. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1 Σκοπός

Σκοπός της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι η έρευνα πάνω στο θέμα των πληροφοριακών αναγκών των φοιτητών του τμήματος Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ). Για την επίτευξη του στόχου έγινε αναζήτηση σε βιβλιογραφία με παρόμοια θεματολογία για δυο λόγους. Πρώτον, για να αποκτήσουμε εξοικείωση με το θέμα και δεύτερον για να γίνουν οι απαραίτητες συγκρίσεις, ώστε να καταλήξουμε σε κάποια συμπεράσματα. Για τους λόγους αυτούς, κρίθηκε απαραίτητη και η χρήση ερωτηματολογίου, που απευθύνεται στους φοιτητές του τμήματος, και θα προσμετρήσει το επίπεδο των πληροφοριακών αναγκών τους.

4.2 Επιμέρους Στόχοι

Πιο συγκεκριμένα, οι επιμέρους στόχοι διακρίνονται στους εξής:

- Προσδιορισμός του επιπέδου των πληροφοριακών αναγκών των φοιτητών του τμήματος
- Εξέταση του βαθμού χρήσης των πηγών πληροφόρησης ανάλογα με το είδος των εργασιών τις οποίες πραγματοποιούν οι ερωτώμενοι
- Παρατήρηση ως προς το είδος των πληροφοριακών πηγών που χρησιμοποιούν, τον τόπο και τον τρόπο
- Διαπίστωση εάν συναντούν ή δεν συναντούν προβλήματα κατά την χρήση των πηγών
- Έλεγχος του βαθμού ικανοποίησης των πληροφοριακών αναγκών των φοιτητών-χρηστών της βιβλιοθήκης του τμήματος.

5. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Στην προσπάθεια εκπόνησης της παρούσας πτυχιακής εργασίας πραγματοποιήθηκε έρευνα με την χρήση ερωτηματολογίου. Το ερωτηματολόγιο είναι «ένα έντυπο που περιέχει μια σειρά δομημένων ερωτήσεων οι οποίες παρουσιάζονται σε μια συγκεκριμένη σειρά και στις οποίες ο ερωτώμενος καλείται να απαντήσει γραπτώς» (Ζαφειρίου, 2003).

5.1 Είδη Ερωτήσεων

Υπάρχουν πολλών ειδών ερωτήσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε ένα ερωτηματολόγιο. Αρχικά χωρίζονται σε δυο μεγάλες κατηγορίες:

- 🌸 Ανοιχτές ερωτήσεις ή ερωτήσεις ανοιχτού τύπου
- 🌸 Κλειστές Ερωτήσεις ή ερωτήσεις κλειστού τύπου

Στις ανοιχτές ερωτήσεις δεν προτείνεται συγκεκριμένη απάντηση. Ο ερωτώμενος καλείται να δώσει μόνος την δική του απάντηση μέσα σε λίγες γραμμές σε μορφή κειμένου ελεύθερης διατύπωσης. Γι αυτό το λόγο οι απαντήσεις ποικίλουν ή μπορεί και να αποκλίνουν αισθητά από ερωτώμενο σε ερωτώμενο. Αυτού του τύπου οι ερωτήσεις αναλύονται με ποιοτικό τρόπο, δηλαδή, γίνεται μια παρουσίαση των απαντήσεων που έχουν ληφθεί.

Αντίθετα, οι ερωτήσεις κλειστού τύπου περιέχουν έτοιμες απαντήσεις τις οποίες ο ερωτώμενος συμπληρώνει με ένα **X** ή τσεκάρονται. Αυτές συνήθως επεξεργάζονται με ποσοτικές μεθόδους και έπειτα μπορούν να συγκριθούν τα αποτελέσματα μεταξύ τους. Το μειονέκτημα σε αυτού του είδους τις ερωτήσεις είναι πως μπορεί ανάμεσα στις πιθανές απαντήσεις να μην υπάρχει κάποια που να εκφράζει τον ερωτώμενο. Οι κλειστές ερωτήσεις χωρίζονται στις εξής κατηγορίες:

Διχοτομικές ερωτήσεις: Πρόκειται για ερωτήσεις που ως πιθανή απάντηση επιδέχονται μόνο μία ανάμεσα σε δύο επιλογές.

Κλίμακες απλής επιλογής ή ερωτήσεις βαθμονόμησης: Πρόκειται για ερωτήσεις που ως πιθανή απάντηση επιδέχονται μόνο μία ανάμεσα σε πολλαπλές επιλογές.

Κλίμακες πολλαπλής επιλογής: Πρόκειται για ερωτήσεις που ως πιθανή απάντηση επιδέχονται μία ή περισσότερες ανάμεσα σε πολλαπλές επιλογές.

Κλίμακες Likert: Πρόκειται για ερωτήσεις που καταγράφουν τον βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας με την πρόταση που δίνεται.

Τεχνική Grid του Kelly: Είναι από τις δημοφιλέστερες τεχνικές ερωτηματολογίου, χρησιμοποιείται όταν η ερώτηση που θέτουμε έχει επιμέρους διαστάσεις ή θέλουμε να κάνουμε σύγκριση μεταξύ παραγόντων. Έτσι, δημιουργούμε ένα χάρτη επιμέρους χαρακτηριστικών. Ο ερωτώμενος απαντά με ένα X.

5.2 Περιγραφή Ερωτηματολογίου

Το ερωτηματολόγιο απευθύνθηκε σε δείγμα φοιτητών του τμήματος Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ. Το δείγμα προέρχεται απ όλα τα έτη σπουδών, και ο αριθμός των ερωτηματολογίων έφτασε τα 80. Οι φοιτητές με προθυμία συμπλήρωσαν τα έντυπα που μοιράστηκαν απ ευθείας από εμάς, κατά την διάρκεια εργαστηριακών κυρίως μαθημάτων.

Πρόκειται για ένα ερωτηματολόγιο το οποίο περιλαμβάνει 11 ερωτήσεις. Οι πρώτες δύο αφορούν σε δημογραφικά δεδομένα, όπως είναι το φύλο και το έτος σπουδών. Στις επόμενες 2 ερωτήσεις, οι φοιτητές καλούνται να απαντήσουν σε ερωτήματα σχετικά με το αν εκπονούν εργασίες και τι είδους. Αμέσως μετά, ακολουθούν 5 ερωτήματα για τις πληροφοριακές πηγές, ώστε να εντοπίσουμε το βαθμό εξοικείωσης των φοιτητών με αυτές. Το ερωτηματολόγιο ολοκληρώνεται με 2 ερωτήσεις που αναφέρονται στην σχέση των φοιτητών με την βιβλιοθήκη του τμήματός τους.

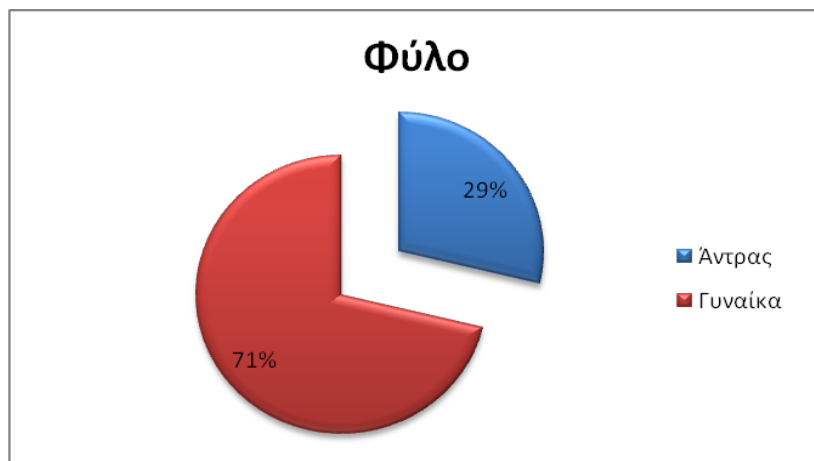
Μετά τον θεματικό διαχωρισμό των ερωτήσεων, θα μπορούσαμε να τις κατηγοριοποιήσουμε σύμφωνα με το είδος της κάθε ερώτησης, όπως αναλύθηκαν παραπάνω. Πιο συγκεκριμένα, στο ερωτηματολόγιο υπάρχει μια ερώτηση ανοιχτού τύπου (11), όπου ο ερωτώμενος-φοιτητής μπορεί να διατυπώσει την απάντησή του σε μορφή ελεύθερου κειμένου και να εκφράσει τις πληροφοριακές ανάγκες, που σύμφωνα με την άποψή του, θα έπρεπε να καλύπτει η βιβλιοθήκη του τμήματος. Οι υπόλοιπες 10 ερωτήσεις είναι ανοιχτού τύπου. Από αυτές, οι ερωτήσεις 1,3, και 10, είναι διχοτομικές, καθώς επιδέχονται μόνο μία από τις δύο πιθανές επιλογές ως απάντηση. Αναλυτικότερα, η πρώτη ζητά να συμπληρωθεί το φύλο του ερωτώμενου και η 3 να απαντηθεί με ένα «ναι» ή «όχι» εάν απαιτείται η εκπόνηση εργασιών στα πλαίσια των μαθημάτων. Ομοίως και η 10 ερωτά αν καλύπτονται οι ανάγκες του τμήματος από την βιβλιοθήκη και η απάντηση είναι μονολεκτική. Η ερώτηση 2 ανήκει στις

κλίμακες απλής επιλογής ή ερωτήσεις βαθμονόμησης. Εδώ ο φοιτητής επιλέγει μία μόνο απάντηση, ανάμεσα από πολλές, και ζητά να συμπληρωθεί το έτος σπουδών. Στην περίπτωση ερώτησης πολλαπλής επιλογής, όπου ανήκει η 4^η ερώτηση, μπορεί να επιλεγεί από τον φοιτητή μία ή και περισσότερες απαντήσεις ανάμεσα από πολλές. Το θέμα της ερώτησης αφορά στο είδος των εργασιών που εκπονούν οι φοιτητές. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει και δύο ερωτήσεις του τύπου Likert scale (5 και 9). Σε αυτή την περίπτωση πρέπει να τσεκαριστεί ο βαθμός συμφωνίας ή διαφωνίας με συγκεκριμένες προτάσεις ή λέξεις που δίνονται. Τέλος, οι ερωτήσεις 6,7,και 8 είναι φτιαγμένες με την τεχνική Grid του Kelly, όπου ο ερωτώμενος καλείται να απαντήσει σε ερωτήματα σχετικά με τις πληροφοριακές πηγές πληροφόρησης και συγχρόνως να δηλώνει αν αναφέρεται σε έντυπες ή ηλεκτρονικές.

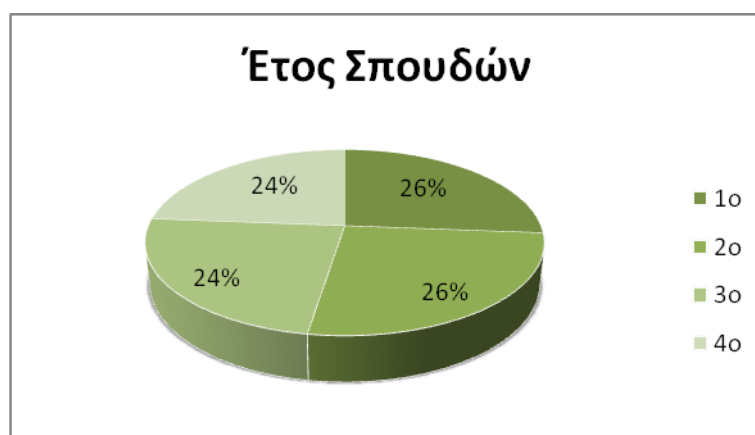
6. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Μετά το πέρας της έρευνας στους φοιτητές, με την διανομή και συμπλήρωση των ερωτηματολογίων από αυτούς, ακολούθησε η επεξεργασία των απαντήσεων τους. Η διαδικασία αυτή πραγματοποιήθηκε με την χρήση του προγράμματος Microsoft Excel 2009. Τα δεδομένα «περάστηκαν» στο excel, επεξεργάστηκαν και μας οδήγησαν σε ορισμένα αποτελέσματα. Αυτά τα αποτελέσματα, λοιπόν, συγκεντρώσαμε παρακάτω και τα παραθέτουμε. Για λειτουργικούς κυρίως, αλλά και αισθητικούς λόγους, μαζί με τον σχολιασμό της κάθε ερώτησης, υπάρχει και ένας πίνακας-γράφημα που την συνοδεύει.

Η πρώτη ερώτηση του ερωτηματολογίου, έγινε για τον καθορισμό του φύλου του ερωτώμενου. Όπως φαίνεται και στον πίνακα 1, το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων είναι θηλυκού γένους. Συγκεκριμένα, το % αποτελούν οι άντρες και το % οι γυναίκες.

Πίνακας 1

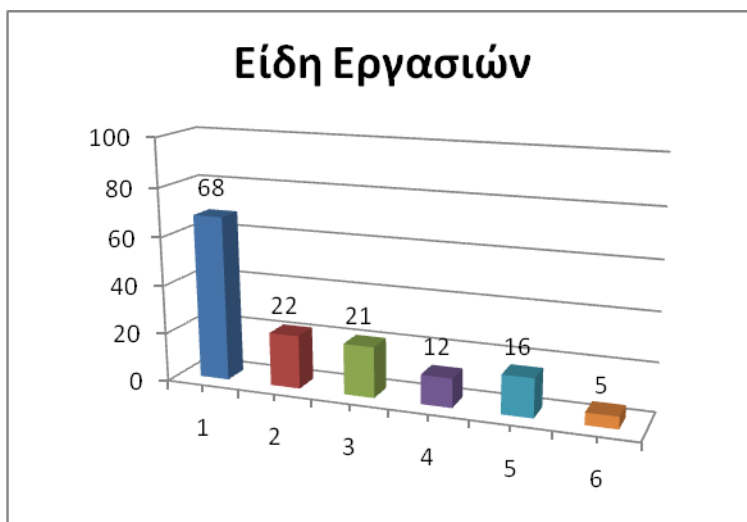
Πίνακας 2

Στον Πίνακα 2, φαίνεται το έτος σπουδών των φοιτητών που συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια. Σύμφωνα με αυτόν, το 26% σπουδάζει στο πρώτο έτος, το 26% στο δεύτερο, το 24% βρίσκεται στο τρίτο έτος σπουδών και το υπόλοιπο 24% στο τέταρτο έτος.

Πίνακας 3

Μετά την ολοκλήρωση των δημογραφικών ερωτήσεων, οι φοιτητές της Δημοσιογραφίας ρωτήθηκαν αν απαιτείται στο πλαίσιο των μαθημάτων τους να κάνουν εργασίες. Τα αποτελέσματα (Πίνακας 3) έχουν ως εξής: το 97% των φοιτητών ασχολείται με τις εργασίες του τμήματος, ενώ το υπόλοιπο 3% απάντησε αρνητικά.

- 1. Μικρή ερευνητική εργασία
- 2. Μεγάλη ερευνητική εργασία
- 3. Βιβλιογραφική έρευνα
- 4. Συγκεκριμένα δεδομένα
- 5. Διπλωματική Εργασία
- 6. Άλλη

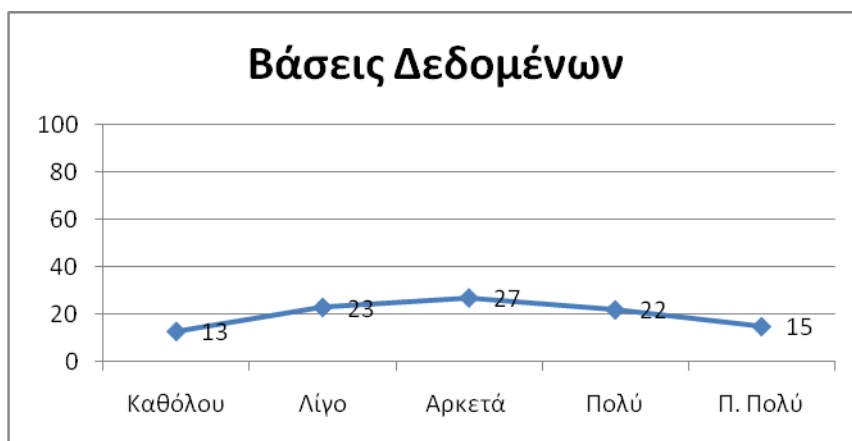
Πίνακας 4

Στον πίνακα 4 παρουσιάζεται η κατανομή των ερωτώμενων με κριτήριο το είδος της εργασίας που έχουν κάνει στα πλαίσια των σπουδών τους. Οι φοιτητές ασχολούνται κατά 68% με μικρές ερευνητικές εργασίες, μέχρι 10 σελίδες, ενώ κατά 22% με μεγαλύτερες ερευνητικές εργασίες, δηλαδή άνω των δέκα σελίδων. Κατά 21% ασχολούνται με βιβλιογραφικές έρευνες και κατά 12% με εργασίες με συγκεκριμένα δεδομένα, όπως είναι οι στατιστικές. Το 16% αυτή τη στιγμή ασχολείται με την διπλωματική εργασία, ενώ υπάρχει και ένα ποσοστό 5% που έχει δηλώσει ότι ασχολείται και με κάποια άλλα είδη εργασιών. Πιο αναλυτικά, έχουν γίνει αναφορές για ρεπορτάζ, ραδιοφωνικές εκπομπές και συγγραφή δοκιμίων.

Με την επόμενη ερώτηση, προσπαθήσαμε να εντοπίσουμε τον βαθμό χρήσης των πληροφοριακών πηγών, από τους φοιτητές, για τις ανάγκες των εργασιών, αλλά και των μαθημάτων τους. Επιλέξαμε, λοιπόν, δέκα πληροφοριακές πηγές που κρίναμε πως ίσως θα ήταν τουλάχιστον οικείες στους φοιτητές του Τμήματος. Αυτές είναι:

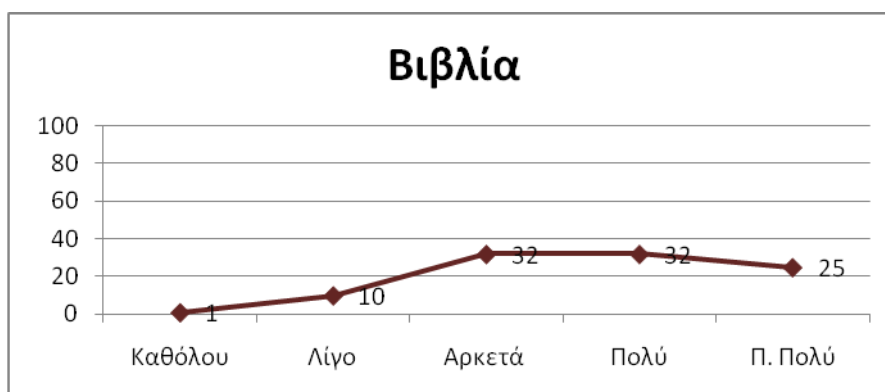
- Βάσεις δεδομένων
- Βιβλία
- Επιστημονικά έντυπα περιοδικά
- Εφημερίδες
- Ηλεκτρονικά βιβλία
- Ηλεκτρονικά περιοδικά
- Κατάλογος βιβλιοθήκης
- Μηχανή αναζήτησης
- Οπτικοακουστικό υλικό
- Περιοδικά ποικίλης ύλης

Για να εντοπίσουμε τον βαθμό χρήσης των πηγών, δώσαμε την επιλογή στους φοιτητές να επιλέξουν από «Καθόλου» έως «Πάρα Πολύ». Εξαιτίας της πολυπλοκότητας της ερώτησης, θα δοθούν δέκα διαφορετικά γραφήματα για τις δέκα διαφορετικές πηγές πληροφόρησης.

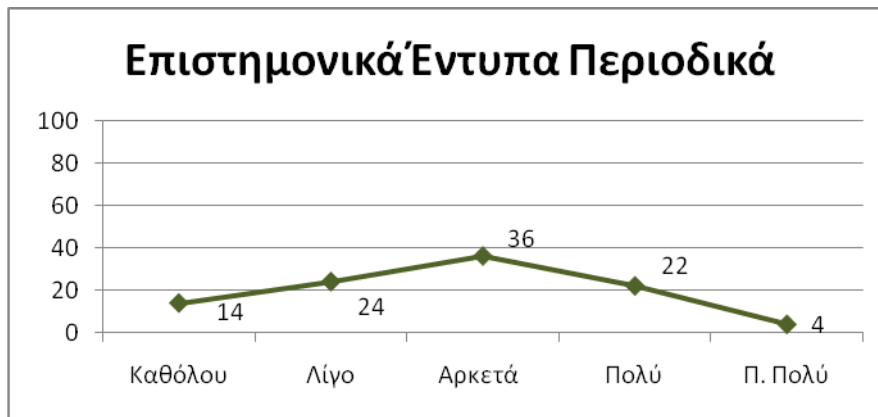
Πίνακας 5.1

Ξεκινώντας με τις «Βάσεις δεδομένων», βλέπουμε πως το 13% των φοιτητών δεν τις χρησιμοποιεί καθόλου, το 23% λίγο, ενώ το 27% αρκετά. Το 22% δήλωσε πως τις χρησιμοποιεί πολύ και το 15% πάρα πολύ.

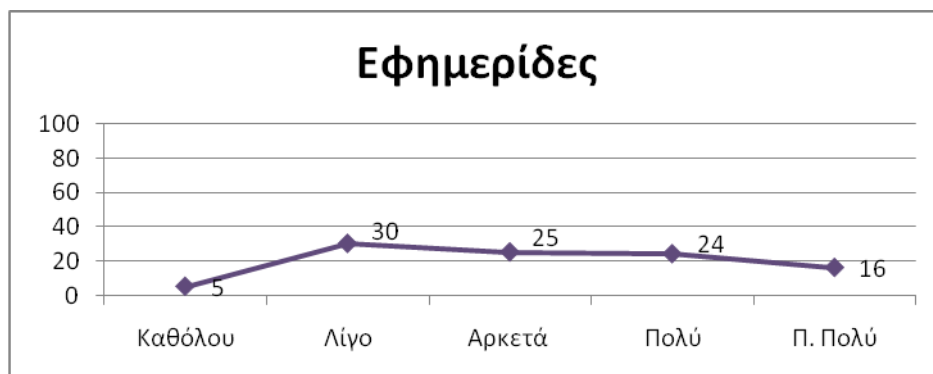
Πίνακας 5.2

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η χρήση των βιβλίων από τους φοιτητές (Πίνακας 5.2). Το 1% δεν χρησιμοποιεί καθόλου βιβλία και το 10% «Λίγο». «Αρκετά» σημειώθηκε πως χρησιμοποιούν βιβλία στα πλαίσια των σπουδών τους το 32% και «Πολύ» το 32. Τέλος το 25% απάντησε «Πάρα Πολύ».

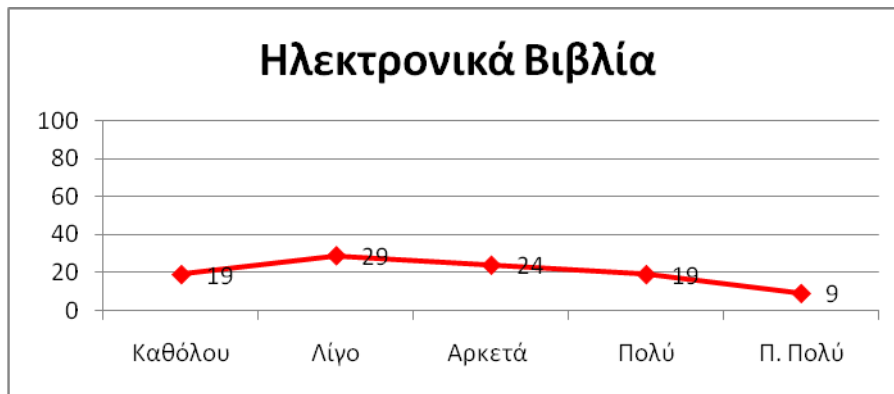
Πίνακας 5.3

Στον πίνακα 5.3, ρωτήσαμε για την συχνότητα χρήσης των έντυπων επιστημονικών περιοδικών και οι απαντήσεις έχουν ως εξής: 14% «Καθόλου», 24% «Λίγο», 36% «Αρκετά», 22% «Πολύ» και 4% «Πάρα Πολύ».

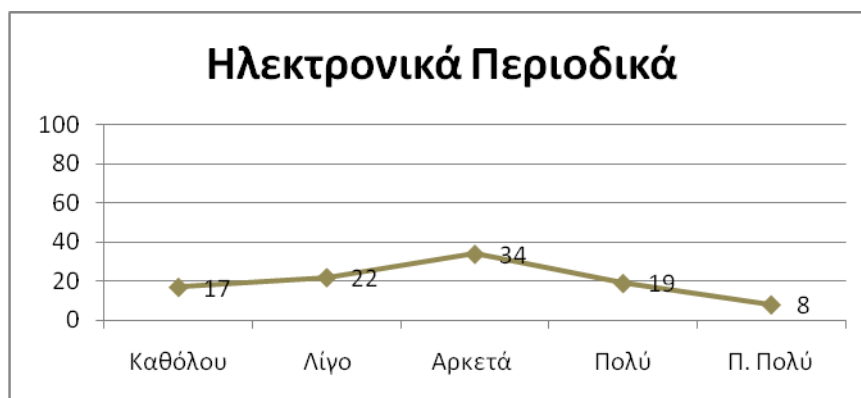
Πίνακας 5.4

Οι φοιτητές της Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ, όπως φαίνεται στον πίνακα 5.4 χρησιμοποιούν κατά 5% «Καθόλου» εφημερίδες για τις εργασίες και τα μαθήματά τους, κατά 30% «Λίγο», κατά 25% «Αρκετά», κατά 24% «Πολύ» και τέλος κατά 16% «Πάρα Πολύ».

Πίνακας 5.5

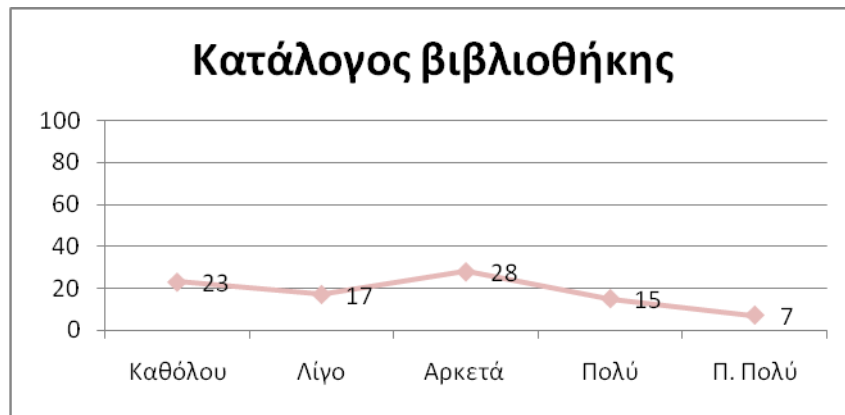
Λίγο φαίνεται να ασχολούνται με τα ηλεκτρονικά βιβλία οι ερωτώμενοι. Πιο συγκεκριμένα, το 19% δεν τα χρησιμοποιεί ποτέ, το 29% «Λίγο», το 24% «Αρκετά», «Πολύ» το 19% και «Πάρα Πολύ» το 9%.

Πίνακας 5.6

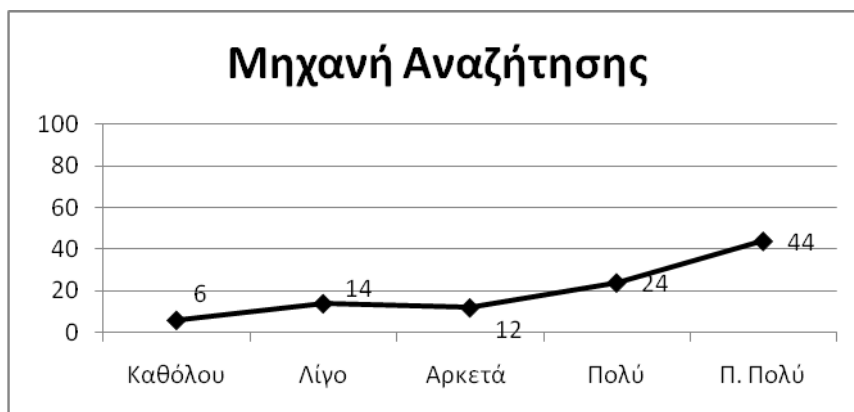
Ο πίνακας 5.6 μας δίνει στοιχεία για την χρήση των ηλεκτρονικών περιοδικών. Σε ποσοστό 17% δεν χρησιμοποιούνται «Καθόλου» από τους φοιτητές. Το 22% χρησιμοποιεί ηλεκτρονικά περιοδικά «Λίγο», το 34% «Αρκετά», το 19% «Πολύ» και το 8% «Πάρα Πολύ».

Ο πίνακας που ακολουθεί (πίνακας 5.7), φανερώνει την χρήση του καταλόγου της βιβλιοθήκης του Τμήματος από τους φοιτητές της. Τα αποτελέσματα έχουν διαμορφωθεί ως εξής: 23% «Καθόλου», 17% «Λίγο», 28% «Αρκετά», 15% «Πολύ», 7% «Πάρα Πολύ».

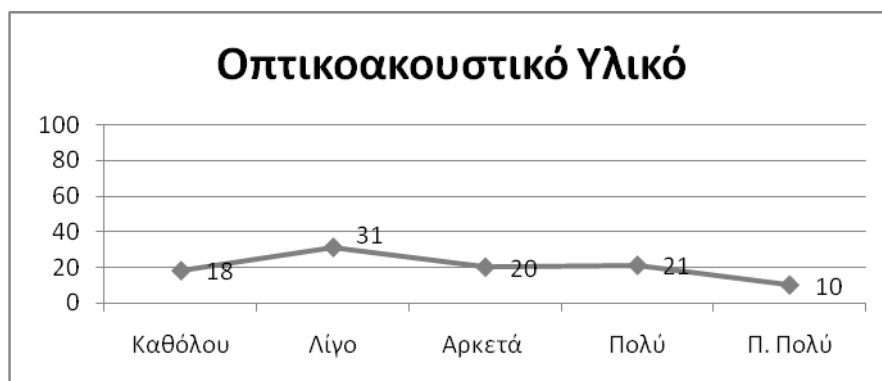

Πίνακας 5.7

Ένα από τα εργαλεία-πληροφοριακές πηγές με την μεγαλύτερη απήχηση στους ερωτώμενους είναι οι μηχανές αναζήτησης. Σύμφωνα με τον επόμενο πίνακα (πίνακας 5.8) το 6% δεν χρησιμοποιεί καμία μηχανή αναζήτησης. Το 14% χρησιμοποιεί «Λίγο», το 12% «Αρκετά», το 24% «Πολύ», ενώ το 44% «Πάρα Πολύ».

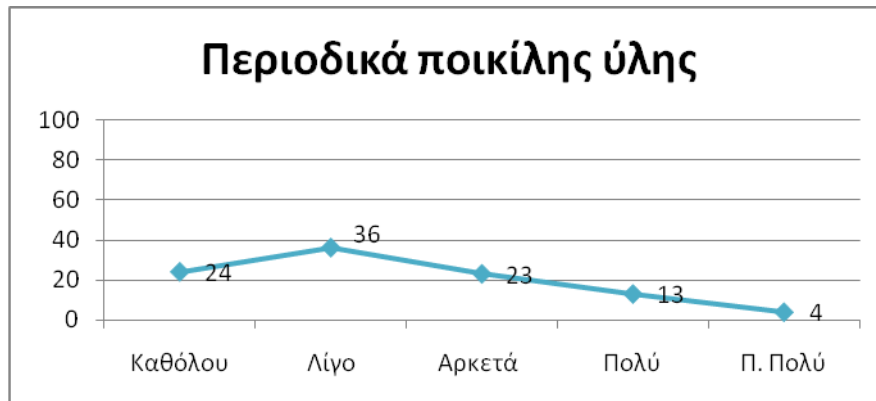

Πίνακας 5.8

Πίνακας 5.9

Ο πίνακας 5.9, απεικονίζει τα ποσοστά προτίμησης των φοιτητών σε οπτικοακουστικό υλικό για την διεκπεραίωση των εργασιών και το μαθημάτων τους. Το 18% δήλωσε «Καθόλου», το 31% «Λίγο», το 20% «Αρκετά», το 21% «Πολύ» και το 10% «Πάρα Πολύ».

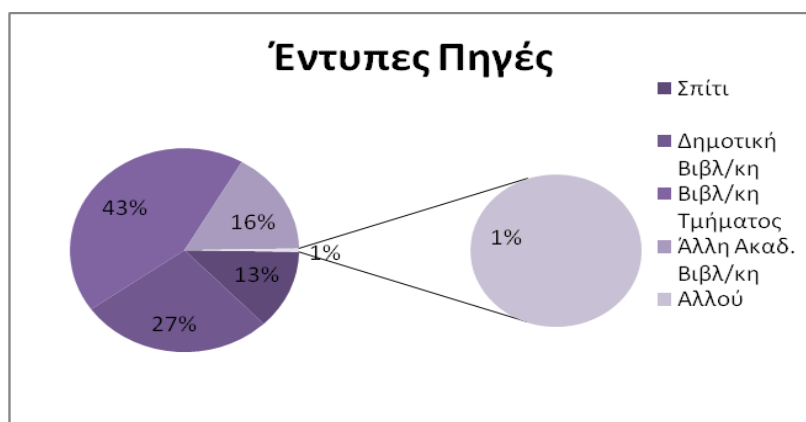

Πίνακας 5.10

Στον πίνακα 5.10, μπορεί να παρατηρηθεί η χρήση των περιοδικών ποικίλης ύλης. Για τις εργασίες και τα μαθήματά τους οι φοιτητές κατά 24% δεν χρησιμοποιούν περιοδικά αυτής της κατηγορίας. Στο 36% ανέρχεται η ελάχιστη χρήση τους, κατά 23% χρησιμοποιούνται «Αρκετά», κατά 13% «Πολύ» και κατά 4% «Πάρα Πολύ».

Οι επόμενοι δύο πίνακες που έπονται απεικονίζουν τις απαντήσεις των φοιτητών στην ερώτηση «Που εντοπίζεται συνήθως τις πηγές πληροφόρησης;». Οι πιθανές απαντήσεις είναι «σπίτι», «δημοτική βιβλιοθήκη», «βιβλιοθήκη του τμήματός σας», «άλλη ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη» και «αλλού». Οι πηγές πληροφόρησης έχουν διαχωριστεί σε «έντυπες» και «ηλεκτρονικές». Τα αποτελέσματα διαμορφώθηκαν ως εξής...

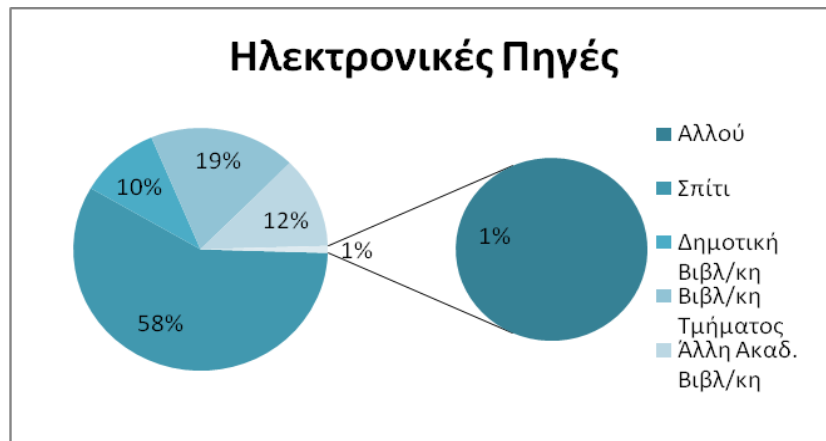
Για τις έντυπες πηγές πληροφόρησης:

Πίνακας 6.1

Όπως βλέπουμε στον πίνακα 6, το 13% των ερωτώμενων εντοπίζει πληροφοριακές πηγές στο σπίτι, το 27% σε δημοτικές βιβλιοθήκες, το 43% στην βιβλιοθήκη του τμήματος Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ, το 16% σε άλλες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, ενώ υπάρχει και ένα 1% που προσδιόρισε πως εντοπίζει έντυπες πηγές πληροφόρησης σε άλλες βιβλιοθήκες του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ).

Για τις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης:

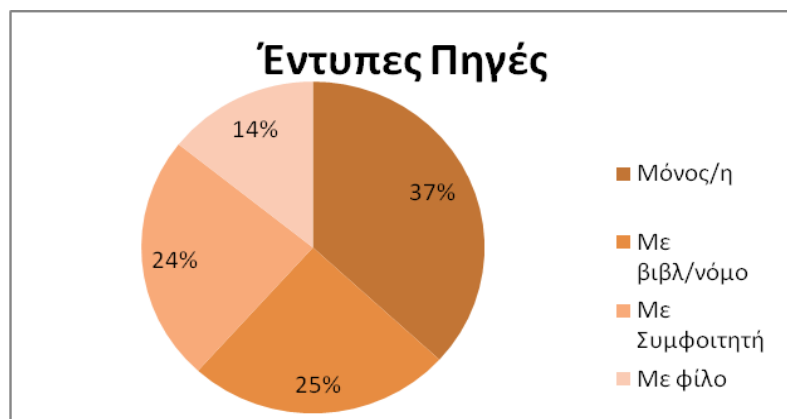

Πίνακας 6.2

Στον πίνακα 6.2, βλέπουμε πως το 58% των φοιτητών εντοπίζει πληροφοριακές πηγές στο σπίτι, το 10% σε δημοτική βιβλιοθήκη, το 19% στην βιβλιοθήκη του τμήματός τους, το 12% σε άλλη δημοτική βιβλιοθήκη και συγκεκριμένα σε βιβλιοθήκη του ΑΠΘ το 1%.

Οι πίνακες 7.1 και 7.2 αντιστοιχούν στην ερώτηση για τον τρόπο χρήσης των πληροφοριακών πηγών. Και πάλι θα δούμε τον διαχωρισμό τους σε έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης.

Για τις έντυπες πηγές πληροφόρησης, το 37% των ερωτηθέντων τις χρησιμοποιούν μόνοι, το 25% με την βοήθεια βιβλιοθηκονόμου, το 24% με την βοήθεια συμφοιτητή και τέλος, το 14% με την βοήθεια φίλου.

Πίνακας 7.1

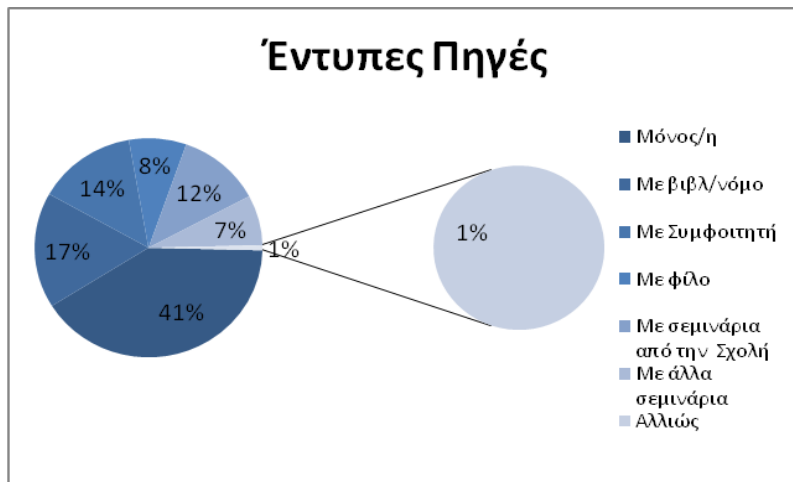

Πίνακας 7.2

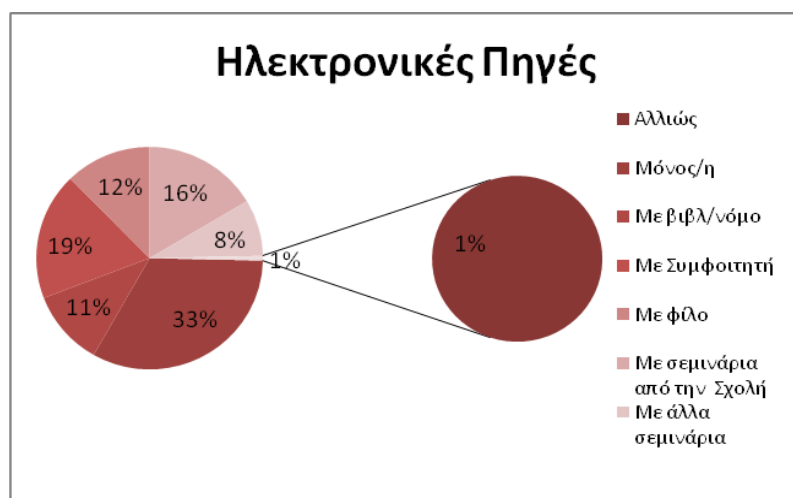
Στον πίνακα 7.2, βλέπουμε πως οι φοιτητές χρησιμοποιούν ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης κατά 47% μόνοι, κατά 9% με την βοήθεια βιβλιοθηκονόμου, κατά 24% με την βοήθεια συμφοιτητή και κατά 20% με την βοήθεια φίλου.

Ρωτήσαμε τους φοιτητές της Δημοσιογραφίας πώς έμαθαν να χειρίζονται τις πηγές πληροφόρησης. Οι πιθανές απαντήσεις είναι: Μόνος/η, Με την βοήθεια βιβλιοθηκονόμου, με την βοήθεια συμφοιτητή, με την βοήθεια φίλου, με σεμινάρια από την σχολή Δημοσιογραφίας, με σεμινάρια από άλλους φορείς και με άλλο τρόπο που θα πρέπει να προσδιοριστεί. Αφού χωρίσαμε τις πηγές σε έντυπες και ηλεκτρονικές, πήραμε τις παρακάτω απαντήσεις.

Για τις έντυπες πηγές πληροφόρησης, το 41% έμαθε να τις χειρίζεται αυτοδίδακτα, χωρίς καμία βοήθεια. Το 17% τα κατάφερε με την βοήθεια βιβλιοθηκονόμου. Το 14% γνώρισε τις πηγές με την βοήθεια συμφοιτητή, ενώ το 8% με την βοήθεια φίλου. Τα σεμινάρια από την σχολή Δημοσιογραφίας και τα σεμινάρια από άλλους φορείς συγκεντρώνουν τα ποσοστά 12% και 7% αντίστοιχα.

Πίνακας 8.1

Πίνακας 8.2

Για τις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης (πίνακας 8.2), βλέπουμε πως το 33% των ερωτηθέντων τις έμαθε χωρίς βοήθεια, το 11% με την βοήθεια βιβλιοθηκονόμου, το 19% με την βοήθεια συμφοιτητή και το 12% με την βοήθεια φίλου. Το 16% παρακολούθησε σεμινάρια της σχολής για την εκμάθηση των ηλεκτρονικών πηγών και το 6% κάποια άλλα σεμινάρια.

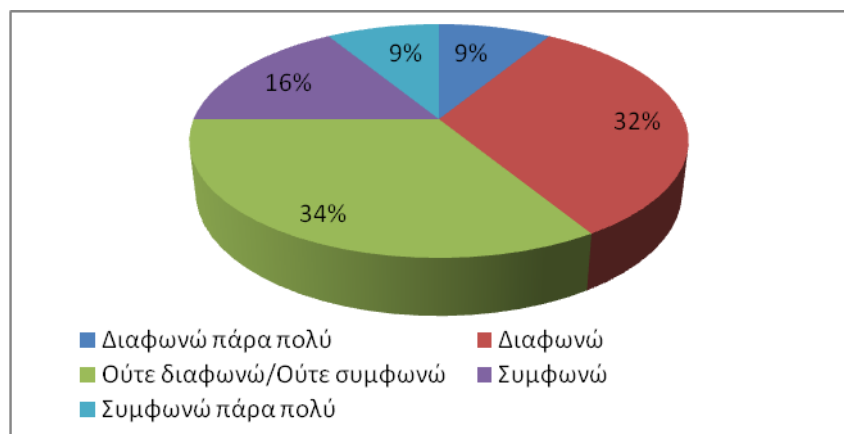
Τέλος, υπάρχει το ποσοστό 1% και για τις έντυπες αλλά και για τις ηλεκτρονικές πηγές, που δήλωσε πως η εκμάθηση των πληροφοριακών αναγκών έγινε από το οικογενειακό περιβάλλον.

Στην προσπάθεια να κατανοήσουμε τα προβλήματα που συναντούν οι φοιτητές κατά την χρήση των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης, παραθέσαμε κάποιες προτάσεις με πιθανές

περιπτώσεις τέτοιων προβλημάτων και τους ζητήσαμε να δηλώσουν τον βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας τους. Για το κάθε πρόβλημα, δημιουργήσαμε και ένα γράφημα που απεικονίζει τα ποσοστά των απαντήσεων που πήραμε.

Στο πρόβλημα «Δυσκολεύομαι να επιλέγω την πιο **κατάλληλη** πηγή πληροφόρησης σε σχέση με την πληροφοριακή μου ανάγκη», οι απαντήσεις σύμφωνα με τον πίνακα 9.1, ήταν οι εξής:

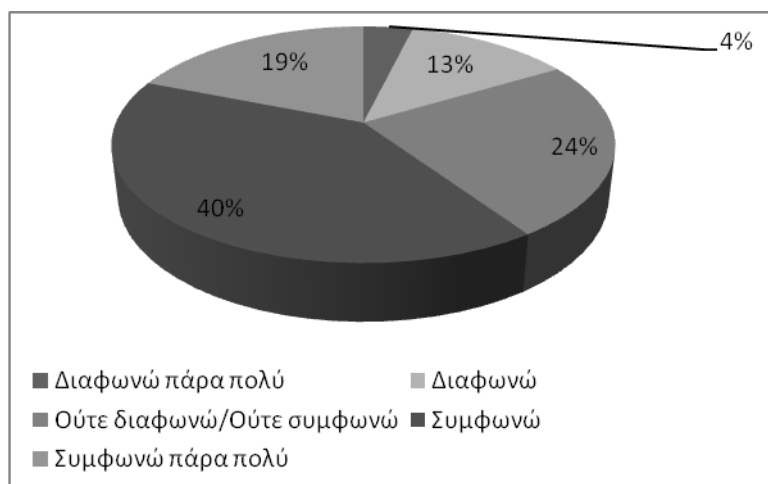
- Διαφωνώ πάρα πολύ: 9%
- Διαφωνώ: 32%
- Ούτε διαφωνώ/ούτε συμφωνώ: 34%
- Συμφωνώ: 16%
- Συμφωνώ πάρα πολύ: 9%

Πίνακας 9.1

Στο πρόβλημα «Απαιτείται **πολύς** χρόνος για την **αναζήτηση** των πληροφοριών που χρειάζομαι», οι απαντήσεις σύμφωνα με τον πίνακα 9.2, ήταν οι εξής:

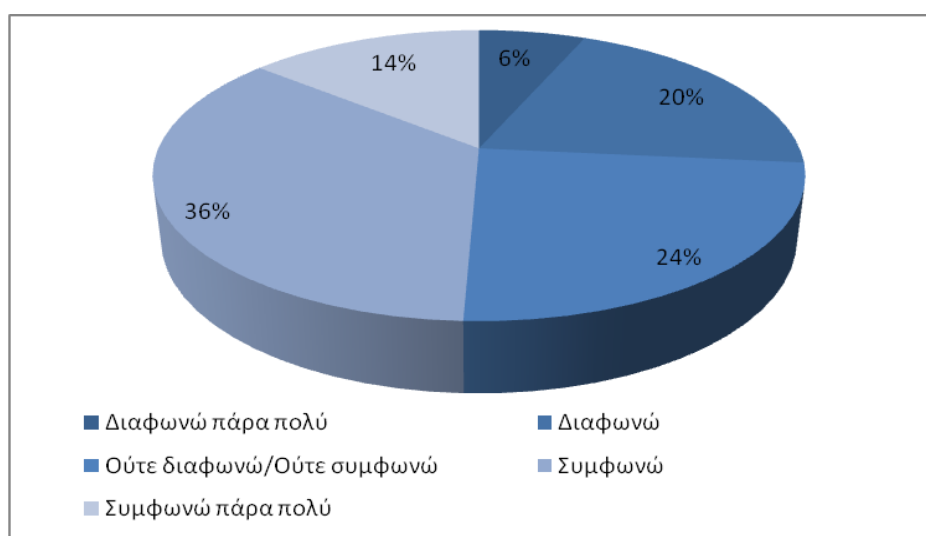
- Διαφωνώ πάρα πολύ: 4%
- Διαφωνώ: 13%
- Ούτε διαφωνώ/ούτε συμφωνώ: 24%
- Συμφωνώ: 40%
- Συμφωνώ πάρα πολύ: 19%

Πίνακας 9.2

Στον πίνακα 9.3, παρατηρούμε τις απαντήσεις των φοιτητών στο πρόβλημα: «Απαιτείται **πολύς χρόνος** για την **ανάκτηση** (πλήρες κείμενο) των πληροφοριών που χρειαζόμαστε». Όπως βλέπουμε, λοιπόν, μας είπαν:

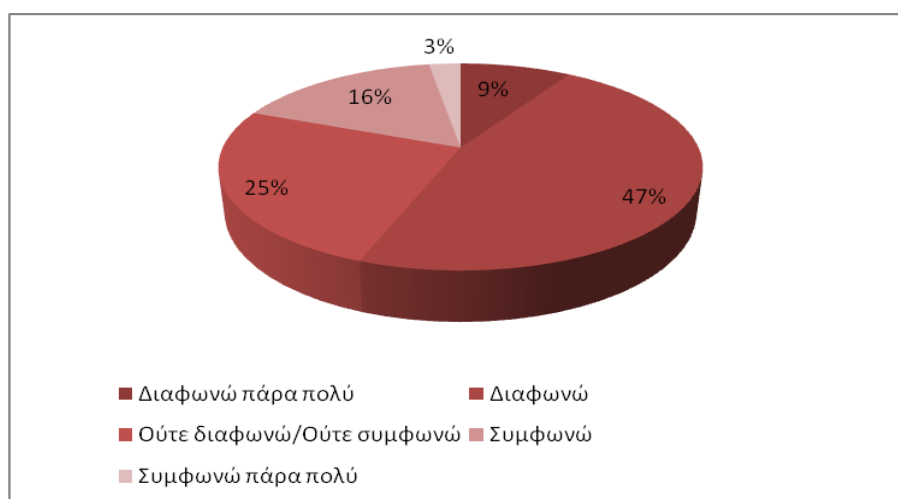
- Διαφωνώ πάρα πολύ: 6%
- Διαφωνώ: 20%
- Ούτε διαφωνώ/ούτε συμφωνώ: 24%
- Συμφωνώ: 36%
- Συμφωνώ πάρα πολύ: 14%

Πίνακας 9.3

Ο πίνακας 9.4 μας δίνει πληροφορίες για το πρόβλημα «Αντιμετωπίζω πρόβλημα με την ανάκτηση πληροφοριών **ποιοτικών και συναφών** με την πληροφοριακή μου ανάγκη». Οι ερωτώμενοι μας είπαν:

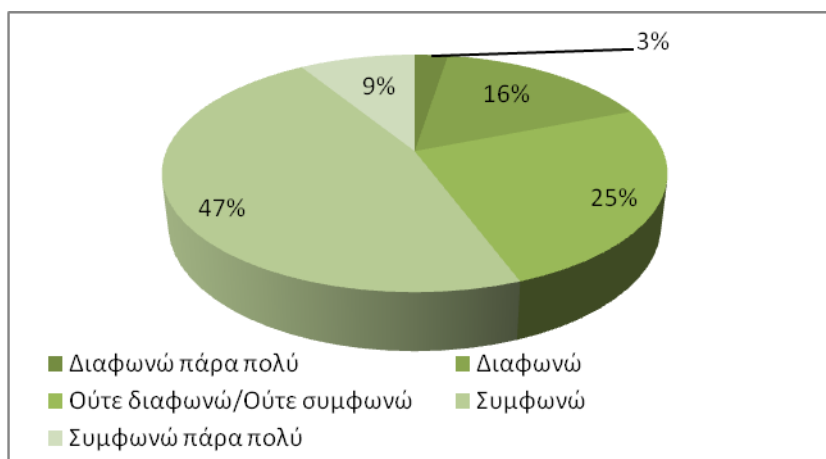
- Διαφωνώ πάρα πολύ: 9%
- Διαφωνώ: 47%
- Ούτε διαφωνώ/ούτε συμφωνώ: 25%
- Συμφωνώ: 16%
- Συμφωνώ πάρα πολύ: 3%

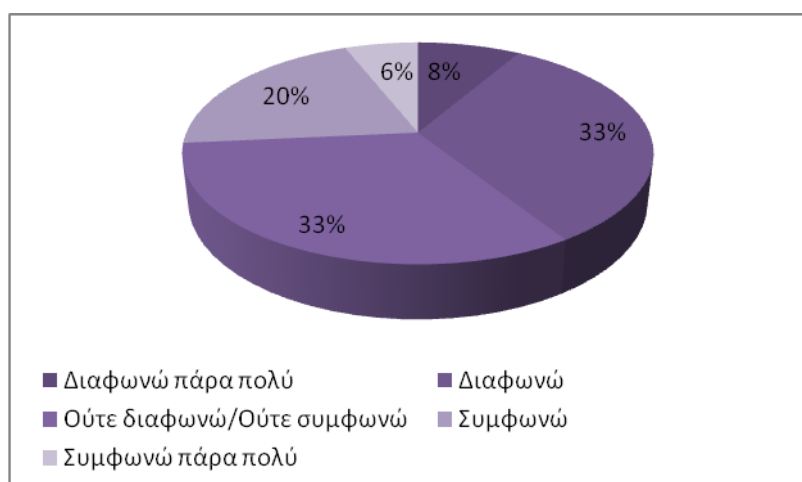
Πίνακας 9.4

Ο επόμενος πίνακας (πίνακας 9.5) περιέχει τον βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας των φοιτητών στο πρόβλημα «Ανακτώ **μεγάλο αριθμό αποτελεσμάτων** που περιλαμβάνουν **μικρό αριθμό συναφών – χρήσιμων πληροφοριών**». Αναλυτικότερα, μας είπαν:

- Διαφωνώ πάρα πολύ: 3%
- Διαφωνώ: 16%
- Ούτε διαφωνώ/ούτε συμφωνώ: 25%
- Συμφωνώ: 47%
- Συμφωνώ πάρα πολύ: 9%

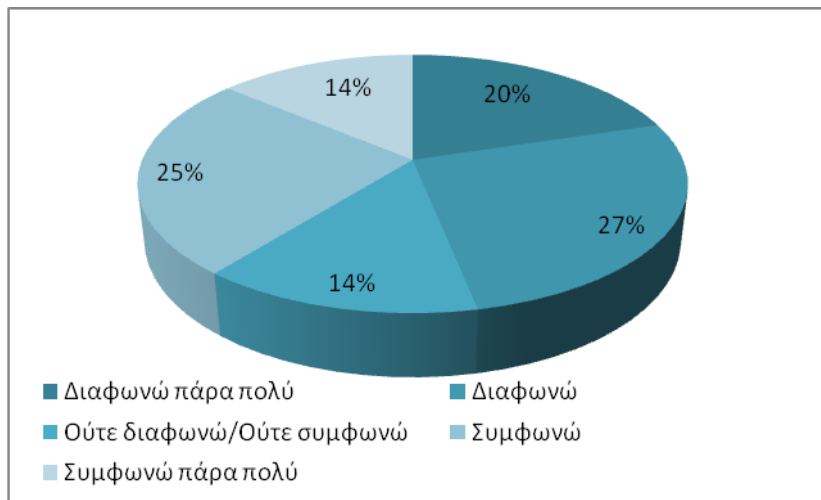
Πίνακας 9.5

Πίνακας 9.6

Ο πίνακας 9.6 μας δίνει στοιχεία σχετικά με την άποψη των ερωτώμενων στο πρόβλημα «Δυσκολεύομαι να **διατυπώσω ερωτήματα** ώστε να μην ανακτηθούν ούτε περισσότερα, ούτε λιγότερα από όσο μου χρειάζονται από τις ηλεκτρονικές πηγές». Τα αποτελέσματα μας έδειξαν τα εξής:

- Διαφωνώ πάρα πολύ: 8%
- Διαφωνώ: 33%
- Ούτε διαφωνώ/ούτε συμφωνώ: 33%
- Συμφωνώ: 20%
- Συμφωνώ πάρα πολύ: 6%

Πίνακας 9.7

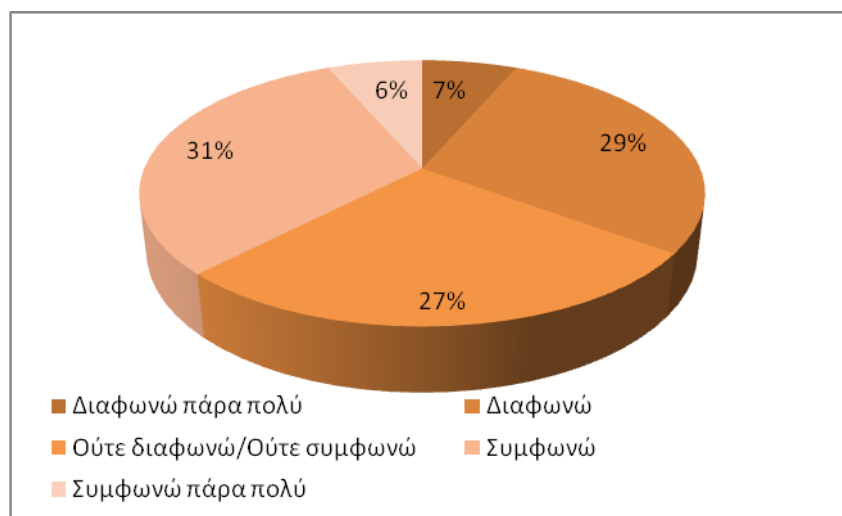
Στο πρόβλημα «Δε γνωρίζω τη **χρήση τεχνικών αναζήτησης** για την αποτελεσματική ανάκτηση πληροφοριών (τελεστές Boole, τελεστές εγγύτητας, αποκοπή, περιοριστικά, κ.ά.) από ηλεκτρονικές πηγές και μηχανές αναζήτησης», σύμφωνα με τον πίνακα 9.7, οι φοιτητές δήλωσαν:

- Διαφωνώ πάρα πολύ: 20%
- Διαφωνώ: 27%
- Ούτε διαφωνώ/ούτε συμφωνώ: 14%
- Συμφωνώ: 25%
- Συμφωνώ πάρα πολύ: 14%

Ένα ακόμη πρόβλημα κατά την χρήση των πληροφοριακών πηγών, περιλαμβάνεται στην ακόλουθη πρόταση, «Υπάρχει **μεγάλο ή σημαντικό κόστος** (αγορά ή διαδανεισμός άρθρων και βιβλίων, συνδρομές σε περιοδικά) για την πρόσβαση στην πληροφορία που με ενδιαφέρει». Σε σχέση με αυτό, όπως φαίνεται και στον πίνακα 9.8, οι φοιτητές είπαν:

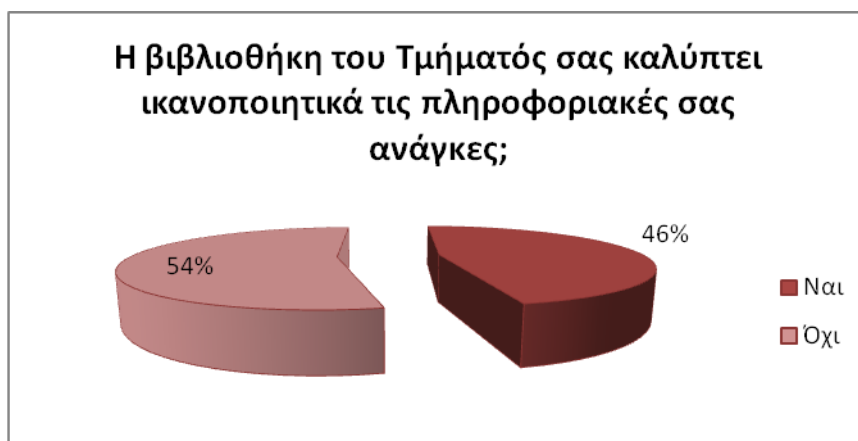
- Διαφωνώ πάρα πολύ: 7%
- Διαφωνώ: 29%
- Ούτε διαφωνώ/ούτε συμφωνώ: 27%
- Συμφωνώ: 31%

- Συμφωνώ πάρα πολύ: 6%

Πίνακας 9.8

Ρωτήσαμε τους φοιτητές του τμήματος Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ, εάν η βιβλιοθήκη του τμήματός τους, καλύπτει σε ικανοποιητικό βαθμό τις πληροφοριακές τους ανάγκες. Όπως βλέπουμε στον παρακάτω πίνακα (πίνακας 10), το 46% από αυτούς απάντησαν θετικά, ενώ το υπόλοιπο 54% έδωσε αρνητική απάντηση.

Πίνακας 10

Μέσω του ερωτηματολογίου για τις πληροφοριακές ανάγκες των φοιτητών του τμήματος Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ, δώσαμε την ευκαιρία στους φοιτητές να εκφράσουν την άποψη τους σχετικά με την βιβλιοθήκη του τμήματος και άλλες ανάγκες που κρίνουν πως θα έπρεπε

να τους καλύπτει η βιβλιοθήκη. Οι απαντήσεις που πήραμε ήταν ποικίλες και θα μπορούσαν να ομαδοποιηθούν σε δύο κατηγορίες. Στην πρώτη κατηγορία αναφέρονται θέματα σχετικά με το υλικό της βιβλιοθήκης (συλλογή και μηχανήματα), ενώ στην δεύτερη κατηγορία η θεματολογία αφορά στην εξυπηρέτηση και στις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης.

Για την πρώτη κατηγορία, οι φοιτητές εκφράζουν την ανάγκη τους για περισσότερους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, περισσότερο οπτικοακουστικό υλικό και φωτοτυπικά μηχανήματα, ενώ συγχρόνως κάποιοι από αυτούς προτείνουν την επέκταση του χώρου της βιβλιοθήκης προκειμένου να καλυφθούν αυτές οι ανάγκες. Επίσης, μεγάλος αριθμός φοιτητών εξέφρασε την ανάγκη για μεγαλύτερη ποικιλία έντυπων και ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης. Πιο συγκεκριμένα, έγιναν αναφορές για περισσότερα βιβλία, επιστημονικά συγγράμματα, εφημερίδες, ηλεκτρονικά άρθρα αλλά και έντυπο υλικό ποικίλης ύλης. Επιπλέον, οι φοιτητές ζήτησαν την δυνατότητα μετάφρασης επιστημονικών άρθρων μέσα από την βιβλιοθήκη. Ένα ακόμη πρόβλημα που επισημάνθηκε, είναι η απουσία νέων εκδόσεων βιβλίων και γενικότερα οι ελλείψεις στην συλλογή της βιβλιοθήκης με αποτέλεσμα να απευθύνονται σε άλλες βιβλιοθήκες του ΑΠΘ.

Στην δεύτερη κατηγορία, για την εξυπηρέτηση και τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης, οι φοιτητές κάνουν αναφορές για ανειδίκευτο προσωπικό, και ζητούν καλύτερη συμπεριφορά από αυτό. Επιπλέον, ορισμένοι από αυτούς επιθυμούν να έχουν την δυνατότητα δανεισμού έντυπου υλικού για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Ακόμη, επιθυμούν περισσότερες ώρες λειτουργίας της βιβλιοθήκης και ενημέρωση σχετικά με ζητήματα του τμήματος και μαθήματα. Επίσης, κάποιοι από αυτούς εξέφρασαν την επιθυμία για την δημιουργία σεμιναρίων από την βιβλιοθήκη με θέματα για αναζήτηση και ανάκτηση πληροφοριών και την εξοικείωση με τις πληροφοριακές πηγές. Τέλος, καταγράφηκε και η επιθυμία για δραστηριότητες ψυχαγωγικού χαρακτήρα.

7.ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Το σύνολο των φοιτητών της Δημοσιογραφίας, με ελάχιστες εξαιρέσεις, ασχολείται με τις απαιτούμενες εργασίες των μαθημάτων τους. Παραπάνω από τους μισούς δήλωσαν πως εκπονούν μικρές ερευνητικές εργασίες, αλλά και τα ποσοστά των απαντήσεων για τις μεγάλες ερευνητικές εργασίες και τις βιβλιογραφικές εργασίες (22% και 21% αντίστοιχα) είναι ικανοποιητικά. Ακολουθούν με μικρότερη συμμετοχή από την μεριά των φοιτητών εργασίες με συγκεκριμένα δεδομένα και η Διπλωματική τους. Ακόμη, έχουν γίνει αναφορές για ρεπορτάζ, ραδιοφωνικές εκπομπές και συγγραφή δοκιμίων.

Σε αυτό το σημείο, ας δούμε την επαφή που έχουν οι ερωτώμενοι με διάφορες πληροφοριακές πηγές. Οι δημοσιογράφοι φαίνεται να είναι πάρα πολύ εξοικειωμένοι με τις διάφορες μηχανές αναζήτησης, ενώ δήλωσαν πως έχουν αρκετά καλή σχέση με βάσεις δεδομένων, βιβλία, επιστημονικά έντυπα περιοδικά, ηλεκτρονικά περιοδικά και καταλόγους περιοδικών. Αντίθετα, λίγη σχέση έχουν με εφημερίδες, ηλεκτρονικά βιβλία, οπτικοακουστικό υλικό και περιοδικά ποικίλης ύλης.

Για τον εντοπισμό των πληροφοριακών αναγκών (έντυπων και ηλεκτρονικών), οι δημοσιογράφοι μας είπαν κατά κύριο λόγο πως έντυπο υλικό βρίσκουν κυρίως στο σπίτι, έπειτα σε δημοτικές βιβλιοθήκες, μετά σε διάφορες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες και τέλος στην βιβλιοθήκη του τμήματος. Και πάλι πρώτη έρχεται η αναζήτηση πληροφοριακών πηγών στο σπίτι, και σε ηλεκτρονική μορφή από τους ερωτώμενους. Ακολουθούν με σειρά προτίμησης η βιβλιοθήκη του τμήματος, διάφορες άλλες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες και τέλος, οι δημοτικές βιβλιοθήκες.

Οι δημοσιογράφοι χρησιμοποιούν τις έντυπες πηγές πληροφόρησης μόνοι και χωρίς καμία βοήθεια κατά κύριο λόγο. Σε περίπτωση που χρειαστούν βοήθεια όμως, δήλωσαν πως πρώτη επιλογή τους είναι κάποιος βιβλιοθηκονόμος, έπειτα συμφοιτητής και τέλος κάποιος φίλος. Για τις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης, που επίσης προτιμούν να τις χειρίζονται χωρίς μόνοι, στην περίπτωση που χρειαστούν κάποια βοήθεια απευθύνονται σε συμφοιτητή, έπειτα θα ζητήσουν την βοήθεια βιβλιοθηκονόμου και τέλος, την βοήθεια φίλου.

Οι φοιτητές της Δημοσιογραφίας, έμαθαν να χειρίζονται τις έντυπες πηγές πληροφόρησης κατά κύριο λόγο μόνοι. Λιγότεροι ζήτησαν την βοήθεια βιβλιοθηκονόμου, και έπειτα την βοήθεια συμφοιτητή. Κάποιοι από αυτούς εκπαιδεύτηκαν στην χρήση ηλεκτρονικών πηγών με σεμινάρια από την σχολή Δημοσιογραφίας και λιγότεροι από φίλους, ενώ ακόμη πιο λίγοι με σεμινάρια από άλλους φορείς. Οι ερωτώμενοι δήλωσαν πως και στην εκμάθηση των ηλεκτρονικών πηγών δεν ζήτησαν καμία βοήθεια στην πλειοψηφία τους. Οι υπόλοιποι, απευθύνθηκαν σε συμφοιτητές, κάποιοι παρακολούθησαν σεμινάρια του τμήματος, λιγότεροι απευθύνθηκαν σε φίλο και ακόμη λιγότεροι σε βιβλιοθηκονόμο και ελάχιστοι παρακολούθησαν σεμινάρια άλλου φορέα. Τέλος, ορισμένοι φοιτητές δήλωσαν πως καθοριστικό ρόλο στην εκμάθηση των πληροφοριακών πηγών, έπαιξε το οικογενειακό τους περιβάλλον.

Η έρευνα που κάναμε ανέδειξε κάποια προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι φοιτητές κατά την χρήση των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης. Βέβαια, οι περισσότεροι δήλωσαν πως δεν δυσκολεύονται στην επιλογή της καταλληλότερης πηγής σε σχέση με την πληροφοριακή ανάγκη που εμφανίζεται ανά περίπτωση. Ένα μεγάλο πρόβλημα, αποτελεί η σπατάλη χρόνου στην αναζήτηση των πληροφοριών που είναι απαραίτητες, αλλά και στην ανάκτηση πλήρες κειμένου. Επίσης, σημαντικό κόλλημα δημιουργείται και με την ανάκτηση πληροφοριών που να είναι ποιοτικές και συναφής με την εκάστοτε πληροφοριακή ανάγκη. Αντίθετα, συχνά οι φοιτητές συναντούν μεγάλο αριθμό αποτελεσμάτων που περιλαμβάνουν μικρό αριθμό συναφών και χρήσιμων πληροφοριών. Για το θέμα της συνάφειας, οι φοιτητές πιστεύουν πως έχουν τις απαιτούμενες γνώσεις και δεν δυσκολεύονται να διατυπώνουν ερωτήματα ώστε να ανακτούν όσες πληροφορίες χρειάζονται από τις ηλεκτρονικές πηγές. Δύο είναι τα ενδεχόμενα που προκύπτουν πάνω στο θέμα. Είτε οι φοιτητές υπερεκτιμούν τις δυνατότητες τους, είτε το πρόβλημα έγκειται σε κάποιον άλλο παράγοντα. Όσον αφορά στην χρήση των τεχνικών αναζήτησης (τελεστές Boole, τελεστές εγγύτητας, αποκοπή, περιοριστικά, κ.ά.) από ηλεκτρονικές πηγές και μηχανές αναζήτησης, οι απόψεις διίστανται. Κάποιοι από τους ερωτώμενους δηλώνουν πως συναντούν προβλήματα και κάποιοι όχι. Τέλος, αμφιλεγόμενο είναι και το θέμα του μεγάλου ή σημαντικού κόστους (αγορά ή διαδανεισμός άρθρων και βιβλίων, συνδρομές σε περιοδικά) για την πρόσβαση στην πληροφορία που ενδιαφέρει τον χρήστη-φοιτητή. Και εδώ οι απόψεις των ερωτώμενων είναι μοιρασμένες στα δυο.

Βέβαια, το πρόβλημα της πρόσβασης στις ηλεκτρονικές-κυρίως-πηγές πληροφόρησης, δεν αφορά μόνο στους Δημοσιογράφους. Τα αποτελέσματα της έρευνας για τις βιβλιοθήκες των μηχανολόγων-μηχανικών, έδειξαν πως η πρόσβαση των χρηστών σε πληροφορίες είναι εξαιρετικά δύσκολη (Singh, 1981). Αλλά και οι Kebede (2004) και Barrett (2005), σύμφωνα με τις δικές τους έρευνες για τους χρήστες της υπό-Σαχάριας περιοχής και τους ηλικιωμένους αντίστοιχα, υποστηρίζουν πως το πληροφοριακό επίπεδο των χρηστών είναι πολύ χαμηλό και η πρόσβαση στην πληροφορία αποτελεί τροχοπέδη για τους χρήστες.

Στην έρευνά μας, είδαμε πως επικρατεί, με μικρό προβάδισμα, η δυσαρέσκεια των φοιτητών της Δημοσιογραφίας, για το θέμα της κάλυψης των πληροφοριακών αναγκών τους από την βιβλιοθήκη. Κάποιοι από αυτούς, αιτιολόγησαν την άποψή τους και ανέφεραν άλλες πληροφοριακές ανάγκες που επιθυμούν να τους καλύπτει η βιβλιοθήκη του Τμήματος. Εκτενής αναφορά για το θέμα έχει γίνει παραπάνω (βλ. κεφ. 6 Αποτελέσματα της έρευνας). Οι Revere και Turner (2007), στην έρευνά τους για τους επαγγελματίες της δημόσιας υγείας στις ΗΠΑ, υπογραμμίζουν πως οι βιβλιοθηκονόμοι μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό βοηθητικό ρόλο στους επαγγελματίες δημόσιας υγείας, ώστε να ικανοποιηθούν οι πληροφοριακές τους ανάγκες. Επίσης, οι González-Teruel και Abad-García (2007), αναφέρουν πως πρέπει να δημιουργηθεί ένα πρότυπο στην παροχή πληροφοριών, με επίκεντρο τον χρήστη και τις πληροφοριακές του ανάγκες.

Κλείνοντας, όπως είδαμε και παραπάνω, οι φοιτητές της Δημοσιογραφίας εξέφρασαν την ανάγκη τους για περισσότερους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, περισσότερο οπτικοακουστικό υλικό και φωτοτυπικά μηχανήματα, ενώ συγχρόνως κάποιοι από αυτούς προτείνουν την επέκταση του χώρου της βιβλιοθήκης προκειμένου να καλυφθούν αυτές οι ανάγκες. Ομοίως, ο Kebede (2004), αναφέρει πως η κακή κατάσταση των τεχνολογιών και τα χαμηλά επίπεδα δεξιοτήτων των χρηστών της υπό-Σαχάριας περιοχής, πρέπει να ρυθμιστούν σε επίπεδο πολύ διαφορετικό από εκείνο των χρηστών στον αναπτυγμένο κόσμο.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Βασιζόμενοι στην ανάλυση των πινάκων και στα αποτελέσματα που διεξήχθησαν και μετά από την συζήτηση σχετικά με τα αποτελέσματα, μπορούν να γίνουν κάποιες προτάσεις για διορθωτικές κινήσεις. Έχει γίνει σαφές ότι υπάρχουν πολλά κενά στην πληροφοριακή παιδεία των φοιτητών της Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ. Το βασικότερο και ουσιαστικότερο βήμα που θα πρέπει να γίνει είναι η εκπαίδευση των χρηστών-φοιτητών σε έντυπες και ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων. Οι περισσότεροι φοιτητές δήλωσαν πως έμαθαν να τις χρησιμοποιούν, αλλά και μέχρι τώρα τις χρησιμοποιούν μόνοι. Θα πρέπει να γνωρίσουν τις δυνατότητες που μπορούν να τους προσφέρουν τα διάφορα πληροφοριακά εργαλεία, ώστε να τα χρησιμοποιούν με ευκολία και να τα εφαρμόζουν σύμφωνα με τις απαιτήσεις του επαγγέλματός τους. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την οργάνωση περισσότερων σεμιναρίων από αρμόδιους φορείς, αλλά και με την καθημερινή προσπάθεια των βιβλιοθηκονόμων που εργάζονται στην βιβλιοθήκη του τμήματος.

Στην προσπάθεια κάλυψης των πληροφοριακών αναγκών των φοιτητών, θα πρέπει η βιβλιοθήκη του τμήματος να πάρει ενεργό ρόλο. Θα πρέπει να ανανεώνεται συχνά το υλικό της (έντυπο και ηλεκτρονικό), για να είναι πάντα επίκαιρο και χρήσιμο και να μπορεί να καλύπτει πλήρως τις ανάγκες των φοιτητών, ώστε να ανταπεξέρχονται στις εργασίες και τα μαθήματά τους. Επίσης, καλό θα ήταν να βρεθεί χώρος, για να τοποθετηθούν περισσότεροι ηλεκτρονικοί υπολογιστές και φωτοτυπικά μηχανήματα στην βιβλιοθήκη, με αποτέλεσμα να μπορούν να εξυπηρετούνται περισσότεροι φοιτητές συγχρόνως.

Αυτές οι προτάσεις βέβαια, είναι προαιρετικές και αποτελούν πιθανές λύσεις για τους τομείς που υστερεί το τμήμα. Σε περίπτωση που γίνουν κάποιες διορθωτικές κινήσεις δεν θα πρέπει να επηρεαστούν τομείς που αποτελούν τα "δυνατά σημεία" του τμήματος. Πάντως, είναι σημαντικό για την επιστήμη της Δημοσιογραφίας, οι αυριανοί εκπρόσωποί της να έχουν άριστη σχέση με την πληροφορία και να γνωρίζουν πώς, που και πότε θα την αποκτήσουν, καθώς αυτό είναι και το αντικείμενο και γενικότερα όλη η φιλοσοφία της Δημοσιογραφίας... η πληροφορία!

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Barrett, Julia. "Support and information needs of older and disabled older people in UK." Applied ergonomics 36 (2005): 177-183.

Budzik, Jay and Kristian Hammond. "Anticipating Information Needs: Everyday Applications as Interfaces to Internet Information Resources." Proceedings of the WebNet Conference on the WWW, Internet and Intranet. (1998).

González-Teruel, A and M.F. Abad-García. "Information needs and uses: An analysis of the literature." Library & Information Science Research 29 (2007): 30-46.

Hummelinck, Ann and Kristian Pollock. "Parents' information needs about the treatment of their chronically ill child: A qualitative study." Patient Education and Counseling 62 (2006): 228-234.

Kebede, Gashaw. "The information needs of end users of Sub-Saharan Africa in the digital information environment." The International Information & Library Review 36 (2004): 273-279.

Kelly, Diane and Xin Fu. "Eliciting better information need descriptions from users of information search systems." Information Processing and Management. 43 (2007): 30-46.

Ko, Andrew J. and Robert DeLine. "Information Needs in Collocated Software Development Teams." International Conference on Software Engineering. (2007): 344-353.

Korobili, Stella and Aphrodite Malliari. "Information Literary Paradigm in Academic Libraries in Greece and Cyprus." Reference Service Review 36.2 (2008): 180-193.

Korobili, Stella and Irene Tilikidou. "Factors that influence the use of library resources by faculty members." Library Review 55.2 (2006): 91-105.

Nicholas, Ashill J. και David Jobber. "Defining the information needs of senior marketing executives: an exploratory study." Qualitative Market Research: An International Journal 4.1 (2001): 52-61.

Revere, Debra and Anne M. Turner. "Understanding the information needs of public health practitioners: A literature review to inform design of an interactive digital knowledge management system." Journal of Biomedical Informatics 40 (2007): 410-421.

Shenton, Andrew K. and Pat Dixon. “The nature of information needs and strategies for their investigation in youngsters.” Library & Information Science Research 26 (2004): 296–310.

Singh, B.N. “Information Needs of Engineering Scientists in India.” International Librarian Review 13 (1981): 167-188.

Wales, Jimmy. “Wikipedia, the free encyclopedia.” Information needs. 2001. San Diego. 7 Oct. 2009 <http://en.wikipedia.org/wiki/Information_needs>.

Wilson, T.D. “Models in information behaviour research.” Journal of Documentation. 55. 3 (1999): 249-270.

Wilson, T.D. “60 Years of the Best in Information Research on User Studies and Information Needs.” Journal of Documentation 62.6 (2006): 658-670.

Βέγλης, Ανδρέας. “Τμήμα Δημοσιογραφίας και Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας-Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.” . Τμήμα Δημοσιογραφίας & ΜΜΕ.15 Οκτ. 2009 <<http://www.jour.auth.gr/>>.

Γκίκας, Στέφανος. Πιστοποίηση γνώσης υπολογιστών IC³: Οδηγός επιτυχίας για τις εξετάσεις. Αθήνα: Anubis, 2008.

Ζαφειρόπουλος, Κώστας. Πως γίνεται μια επιστημονική εργασία: Επιστημονική έρευνα και συγγραφή εργασιών. Αθήνα: Κριτική, 2005.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Σχήματα και Πίνακες

Σχήμα 1	σελ. 13
Σχήμα 2	σελ. 15
Σχήμα 3	σελ. 16
Σχήμα 4	σελ. 16
Σχήμα 5	σελ. 17
Σχήμα 6	σελ. 19
Σχήμα 7	σελ. 20
Σχήμα 8	σελ. 20

Πίνακας 1	σελ. 40
Πίνακας 2	σελ. 40
Πίνακας 3	σελ. 41
Πίνακας 4	σελ. 41
Πίνακας 5.1	σελ. 43
Πίνακας 5.2	σελ. 43
Πίνακας 5.3	σελ. 44
Πίνακας 5.4	σελ. 44
Πίνακας 5.5	σελ. 45
Πίνακας 5.6	σελ. 45
Πίνακας 5.7	σελ. 46
Πίνακας 5.8	σελ. 46
Πίνακας 5.9	σελ. 46
Πίνακας 5.10	σελ. 47
Πίνακας 6.1	σελ. 47
Πίνακας 6.2	σελ. 48
Πίνακας 7.1	σελ. 48
Πίνακας 7.2	σελ. 49
Πίνακας 8.1	σελ. 50
Πίνακας 8.2	σελ. 50
Πίνακας 9.1	σελ. 51
Πίνακας 9.2	σελ. 52
Πίνακας 9.3	σελ. 52
Πίνακας 9.4	σελ. 53
Πίνακας 9.5	σελ. 54
Πίνακας 9.6	σελ. 54
Πίνακας 9.7	σελ. 55
Πίνακας 9.8	σελ. 56
Πίνακας 10	σελ. 56

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: Ερωτηματολόγιο

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Πληροφοριακές ανάγκες φοιτητών του τμήματος Δημοσιογραφίας και Μ.Μ.Ε.

(Αποστολακάκης και Θωμά, 2009)

Η έρευνα που γίνεται με αυτό το ερωτηματολόγιο έχει σκοπό την διερεύνηση των πληροφοριακών αναγκών των φοιτητών του τμήματος Δημοσιογραφίας και Μ.Μ.Ε., του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στο πλαίσιο πτυχιακής εργασίας. Η συμμετοχή σας θεωρείται χρήσιμη και πολύτιμη.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων!

1. Φύλο:

Αντρας

Γυναίκα

2. Έτος Σπουδών:

Πρώτο

Δεύτερο

Τρίτο

Τέταρτο

3. Απαιτείται στο πλαίσιο των μαθημάτων σας να κάνετε εργασίες;

Ναι Όχι

4. Αν ΝΑΙ αναφέρετε τι είδους εργασία:

α. Μικρή ερευνητική εργασία (10- σελίδες)

β. Μεγάλη ερευνητική, (10 + σελίδες)

γ. Βιβλιογραφική έρευνα

δ. Με συγκεκριμένα δεδομένα (π.χ. στατιστικές κλπ)

ε. Διπλωματική εργασία

στ. Άλλη (προσδιορίστε): _____

5. Χρησιμοποιείτε πληροφοριακές πηγές για τις ανάγκες των εργασιών ή/και των μαθημάτων σας και σε τι βαθμό;

Εργαλείο	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Βάσεις Δεδομένων					
Βιβλία					
Επιστημονικά Έντυπα Περιοδικά					
Εφημερίδες					
Ηλεκτρονικά Βιβλία					
Ηλεκτρονικά Περιοδικά					
Κατάλογος Βιβλιοθήκης					
Μηχανή Αναζήτησης					
Οπτικοακουστικό Υλικό					
Περιοδικά Ποικίλης ύλης					
Άλλο (ποιο;)					

6. Που εντοπίζετε συνήθως τις πηγές πληροφόρησης;

	Έντυπες	Ηλεκτρονικές
Σπίτι		
Δημοτική βιβλιοθήκη		
Βιβλιοθήκη του Τμήματός σας		
Άλλη ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη		
Άλλού (πού;)		

7. Πως χρησιμοποιείτε συνήθως τις πηγές πληροφόρησης;

	Έντυπες	Ηλεκτρονικές
Μόνος/η		
Με βοήθεια βιβλιοθηκονόμου		
Με βοήθεια συμφοιτητή		
Με βοήθεια φίλου		
Άλλιώς (πως;)		

8. Πως μάθατε να χειρίζεστε τις πηγές πληροφόρησης; (μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από μία απαντήσεις)

	Έντυπες	Ηλεκτρονικές
Μόνος/η		
Με βοήθεια βιβλιοθηκονόμου		
Με βοήθεια συμφοιτητή		
Με βοήθεια φίλου		
Με σεμινάρια από τη σχολή Δημοσιογραφίας		
Με σεμινάρια από άλλους φορείς		
Αλλιώς (πώς;)		

9. Παρακαλούμε να σημειώσετε το βαθμό διαφωνίας ή συμφωνίας σας με κάθε μία από τις παρακάτω προτάσεις που αφορούν στα προβλήματα που αντιμετωπίζετε κατά τη χρήση των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης:

	Διαφωνώ Πάρα Πολύ	Διαφωνώ	Ούτε Διαφωνώ/ Ούτε Συμφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ Πάρα Πολύ
Δυσκολεύομαι να επιλέγω την πιο κατάλληλη πηγή πληροφόρησης σε σχέση με την πληροφοριακή μου ανάγκη					
Απαιτείται πολύς χρόνος για την αναζήτηση των πληροφοριών που χρειάζομαι					
Απαιτείται πολύς χρόνος για την ανάκτηση (πλήρες κείμενο) των πληροφοριών που χρειάζομαι					
Αντιμετωπίζω πρόβλημα με την ανάκτηση πληροφοριών ποιοτικών και συναφών με την πληροφοριακή μου ανάγκη					
Ανακτώ μεγάλο αριθμό αποτελεσμάτων που περιλαμβάνουν μικρό αριθμό συναφών – χρήσιμων					

πληροφοριών					
Δυσκολεύομαι να διατυπώσω ερωτήματα ώστε να μην ανακτηθούν ούτε περισσότερα, ούτε λιγότερα από όσο μου χρειάζονται από τις ηλεκτρονικές πηγές.					
Δε γνωρίζω τη χρήση τεχνικών αναζήτησης για την αποτελεσματική ανάκτηση πληροφοριών (τελεστές Boole, τελεστές εγγύτητας, αποκοπή, περιοριστικά, κ.ά.) από ηλεκτρονικές πηγές και μηχανές αναζήτησης					
Υπάρχει μεγάλο ή σημαντικό κόστος (αγορά ή διαδανεισμός άρθρων και βιβλίων, συνδρομές σε περιοδικά) για την πρόσβαση στην πληροφορία που με ενδιαφέρει					

10. Η βιβλιοθήκη του Τμήματος σας καλύπτει ικανοποιητικά τις πληροφοριακές σας ανάγκες;

Ναι

Όχι

11. Παρακαλώ αναφέρετε τι άλλες πληροφοριακές ανάγκες θα πρέπει να σας καλύπτει η βιβλιοθήκη του Τμήματος σας;

Σας ευχαριστούμε

Εκ των προτέρων!

